

EGYETEMI
HALLGATÓI
KÉPVISELET

www.ehk.bme.hu

MŰHELY

David Attenborough tavaly megjelent, 8 részes sorozatát ezúttal a Netflix tárja szemünk elé színes, lenyűgöző képi világgal és megdöbbentő információkkal. Cikkünk a 6. oldalon

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem lapja

XVIII. évf./12. szám – 2020. október 26.

HIRDETÉS

Adószámunk: 18036754-1-43

Köszönjük a támogatást azoknak, akik adójuk 1%-ának felajánlásával a **Műegyetemi Hallgatókért Alapítványt** segítették.

A 2020-ban befolyt összeget, 376 086 Ft-ot utazási- és esélyegyenlőségi pályázatra fordítja az Alapítvány.

Fotó: Fekete Péter

Oktatás a 2. hullámban • A márciusi iskolabezárások és az azt követő több hónapos távoktatás után tanárok, szülők és diákok együtt izgultak, mit hoz majd a szeptember. A tanárok egész nyáron dolgoztak azon, hogy bármi is lesz a döntés, az oktatás minél kevesebb fennakadással folytatódjon. A szülők – főként az általános és középiskolás gyerekesek – aggódtak, hogyan vészelnek át ismét így több hónapot. A diákokat pedig legfőképp az érdekelte, lesz-e lehetőségük minél több időt tölteni társaikkal. **Cikkünk a 2. oldalon**

A Hadik

Vállalkozásos sorozatunk újabb részében a vendéglátás mindennapjaiba pillantottam bele. Olyan helyet kerestem, amit látszólag nem viselt meg a koronavírus (persze a látszat néha csal), és ahol biztosan

ehetek egy jót. A Hadikban nem csalódtam. Ebéd előtt gyorsan feltettem néhány kérdést Bosznai Tibornak, a kávéház ügyvezetőjének.

Cikkünk a 8. oldalon

Adózni, de nem csak tisztelettel

Az adózás története lényegében egyidős az emberiség történetével. Megúszeni, megkerülni legálisan nem lehet. De nézzük, mikorra

nyúlik vissza az időben ez a kötelesség, mióta kell átadni vagyonunk egy részét a köz javára.

Cikkünk az 5. oldalon

Álláskeresés pályakezdőként

Fotó: Műhely archív

Az egyetemet hátra hagyva, a záróvizsga után a diákok hajlamosak azt gondolni, hogy a nehezen már túl vannak – innen már csak könnyebb lesz. Ez azonban koránt sincs így: az iskola után már önállóan kell boldogulni, munkát kell találni. Azok sincsenek könnyű helyzetben, akik már tanulmányaik mellett gyakornokok voltak. Akiknek viszont nulláról kell kezdeni az álláskeresést, még nehezebb helyzetben vannak. Az alábbiakban cikkünk összefoglalja, hol és milyen módszerekkel érdemes nekivágni a keresésnek.

Cikkünk a 4. oldalon

HIRDETÉS

Oktatás, Juttatás, Pályázatok,
Kollégium, Sport, Szabályzatok

2020/21 ős

Oktatás a 2. hullámban

A márciusi iskolabezárások és az azt követő több hónapos távoktatás után tanárok, szülők és diákok együtt izgultak, mit hoz majd a szeptember.

GOSZTOLA ÁGNES
KULCSÁR DOROTTYA

Középiskolák

A közoktatásban tanulóknak jellemzően jelenléti oktatás van. Távolléti oktatást csak ott alkalmaznak, ahol igazoltan fertőzött diák vagy tanár miatt az egész osztály karanténba került. Az iskolákban kötelező belépéskor a lázmérés. A tanulóknak általában jól megy a maszkviselés és a rendszeres kézmosás is, inkább a távolságtartással akadnak problémák. Szünetekben, tornaórákon és a délutáni sportfoglalkozásokon is elkerülhetetlen, hogy ne tartsák a védőtávolságot, az irányelvek a plusz sportórákat nem javasolják, a pedagógusok szerint azonban ezek elengedhetetlenek, hogy lefoglalják és megmozgassák a gyerekeket. Az esetleges fertőzések minimalizálása érdekében a sportfoglalkozásokat az időjárás függvényében ajánlott szabadtéren tartani, valamint állandó edzőpartnert választani. A távolságtartás az ebédeltetést is megnehezíti. Mivel próbálják az egy időben az étkezőben tartózkodók számát minimalizálni, így az ott tartózkodás elhúzódik, a sorok is megnyúltak a kötelező 1,5 m tartása miatt.

A legnehezebb azonban a diákoknak, hogy a rendezvényekre tehát többek között a szalagavatóra is, létszámkorlát vonatkozik, emellett pedig az osztálykirándulások megtartása sem javasolt. Amennyiben mégis úgy dönt

az osztály, hogy elutazik, az úticélnak mindenképpen belföldinek kell lennie.

ELTE

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem hallgatói hibrid oktatásban részesülnek. Ez azt jelenti, hogy az órákat fizikai jelenléttel

Az ennél nagyobb létszámú előadásokat online tartják. Az internetes távoktatás nem áll távol az egyetemtől, már a karantén előtről van jól bevált módszerük.

A maszk viselése és a védőtávolság tartása kötelező. Ugyanez vonatkozik a beiratkozáshoz, betegkontaktussal

a létszám maximum 40 fő. E feletti létszám esetén javarészt csak online oktatás van, de az is előfordul, hogy csoportokra bontva, heti váltásban van távolléti jelenléti óra. A beutazni nem tudó diákoknak minden esetben online oktatást biztosítanak.

A számonkérések és a sportórák előtt rendszeresen ellenőrzik a belépők testhőmérsékletét. Kockázati kérdőívet is ki kell tölteniük, ezek alapján, ha a hallgató lázas, vagy a kérdőív alapján kockázatos, nem vehet részt ezeken.

A kollégiumoknál is érvényben van a lázmérés és a kérdőív

GTK-n és TTK-n jellemzően távolléti oktatás folyik, az ÉMK-n csak az elsőéveseknek van néhány tárgya jelenléti oktatással megtartva, valamint a felsőévesek egyes gyakorlati órái. A VIK-en jelenléti oktatás van az 1. és a 3. szemeszteres tárgyak esetében, ami alól kivételt képeznek a más karok által tartott órák. A laboratóriumokban is kötelező a jelenlét. Az ÉPK 1. és 2. évfolyamainak rajzórát tömbösítve előrehozták – készülve arra, ha esetleg teljes lesz a lezárás. Emellett a tervezési tárgyakra heti 1 konzultációs órát biztosítanak. Külsős helyszíneken

Fotó: Fete Péter

tartják, míg egyéb kurzusok online zajlanak. Ez utóbbi a létszámtól és a helyiség méretétől függ, valamint a tanár akadályoztatása esetén is folyhat távoktatás. A diákokat sem kötelezik a megjelenésre, ők is választhatják, hogy otthonról tanulnak.

Megjelenés esetén az egyetem épületeiben kötelező a maszkviselés, valamint a 1,5 m-es védőtávolság tartása. Az oktatók csak akkor nem kötelesek maszkot felvenni, ha az előírt távolság tartható a diákoktól.

SOTE

Az ELTE-hez hasonlóan a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen is hibrid oktatást alkalmaznak. Itt ez azt jelenti, hogy a kis létszámú szemináriumokon, gyakorlatokon, az előadásokon pedig 100-200 főig személyesen kell megjelenni.

járó gyakorlatokhoz, valamint az egyetem területére lépéshez, ha az érintett 14 napon belül külföldön volt. A hallgatóknak a tesztet nem saját költségen kell állni, azt az intézmény ingyenesen biztosítja számukra. Külföldi tartózkodás esetén a Családbarát Egyetem program keretében az egy háztartásban élők részére is ingyenes a tesztelés.

A kollégiumok üzemelnek. A megkötés annyi, hogy a határon túlról érkező hallgatók csak két negatív teszt bemutatása esetén költözhetnek be.

BCE

A Budapesti Corvinus Egyetem hallgatói kötelező maszkviselés és a 1,5 m-es védőtávolság tartása mellett vehetnek csak részt személyesen azokon az órákon, ahol

kitöltési kötelezettség. Amennyiben a hallgató beköltözése kockázatos vagy 37,5 °C felett van a testhőmérséklete, azonnal elkülönítik, védőruhában a legszükségesebb holmiját össze kell szedni, és el kell hagynia a kollégiumot – a beköltözési nyilatkozatban megadott címre kell távoznia. A bentlakók nem fogadhatnak vendéget. Csak olyanok költözhetnek be, akik magyarországi helyre tudnak költözni szükség esetén, nemzetközi hallgatókat pedig egyáltalán nem fogadnak, ők távoktatásban részesülnek.

BME

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen egységesen kötelező a maszkviselés és a 1,5 m tartása, azonban az oktatás formájában karonként eltérések mutatkoznak. A

az oktatás megtartható. A BME-s kollégiumokban a maszkviselés és a védőtávolság tartása kötelező. Minden nap egyszer a bentlakóknak mérniük és dokumentálniuk kell a testhőmérsékletüket. A diákok csak egy, előre megadott vendéget fogadhatnak a félév során. A külföldi hallgatók számára bérelt kollégiumot biztosítanak, emellett pedig a hazai kollégisták számára vannak karanténzobák. Azonban itt arra nem készültek fel, hogy mik az irányelvek tűzriadó esetén – hogyan kerüljék el a karanténban lévőket és a többi hallgató találkozását egy esetleges evakuáció folyamán.

Külföldi kitekintés – Hollandia, Amszterdam

Hollandiában, mint Magyarországon is az oktatásra vonatkozó szabályok

intézmény- és karfüggőek, de az irányelv általában ugyanaz: kerülni az elkerülhető érintkezést, ezzel minimalizálva az egyetemen belüli gócok kialakulását. Egyes karok teljes mértékig online oktatásra álltak át, a csoport méretétől függetlenül, míg mások opcionálisan engedélyezik kisebb szemináriumok megtartását a kampuszon.

A közgazdaságtan mesterképzés (University of Amsterdam) előre felvett előadásanyaggal dolgozik, amit élő Q&A órákkal támogat meg, hogy a diákok a hétvégén feltett videókkal kapcsolatban egyenesen a professzoroktól kapjanak irányutatást. A szemináriumok online, élő meetingek formájában zajlanak, ahol feladatmegoldás a cél, míg a vizsgák online proctorio segítségével valósulnak meg. A proctorio, egy számítógépes, otthoni írásbeli vizsgáztatásra fejlesztett szoftver, ami elemzi a vizsgázó környezetét, hang- és videóanyag segítségével. Ha a program anomáliát észlel, túl sok mozgolódást, beszédet, esetleg huzamosabb ideig tartó egy irányba nézést, azt jelentik a vizsgabizottságnak, ahol arra kijelölt személyek végignézik a felvételeket, és eldöntik, hogy a vizsgázó csalást követett-e el. Az oktatás ezen mértékű személytelenné válását indokolta a sok nemzetiségű hallgató. Akik a különböző utazási korlátozások miatt nem tudnak belépni Európába vagy esetlegesen túl veszélyesnek ítélik meg a költözést, ezáltal nem kerülnek hátrányba tanuló társaikkal szemben. A rendszer nem problémáktól mentes, az emberi érintkezés teljes hiánya nehézségeket vet fel, de megteremti az egyenlő feltételeket a különböző országokból érkező hallgatók számára. A helyi semmilyen előnyt nem élvez a külföldivel szemben.

Problémák a problémák között

A diákok életét leginkább a bizonytalanság nehezíti meg, hogy vajon mikor zárnak be teljesen ismét az egyetemek, és mikor kell ezért hazaköltözniük megint. A külföldön tanuló diákok is várják vajon a következő szemeszter személyes lesz-e, vagy az év végéig marad az online formátum. Mint mindenki másnak, a diákoknak is kihívásokkal teli ez az időszak, és kérdés, hogy az oktatás színvonala mennyire fogja ezt megcsínyleni hosszútávon.

'56-2020 margójára

Szeretünk sokmindent kipróbálni. A függetlenségben, a szabadságban és a minél nyitottabb élethelyzetekben érezzük jól magunkat. S ha van saját életterünk, azt szívesen alakítjuk a saját szájunk íze szerint.

A BME közösségi életét és tereit mi tartjuk életben. Azzal, hogy létezőnk bennük, azzal, hogy tevékenykedünk. Nincs más, aki megteszi ezt helyettünk. Ha nem vagyunk jelen, akkor csak üres falak és csendes termek halmaza sorakozik a Gellértől a Lágymányosiig.

Kedves Hallgatótársam! Remélem, tudod, te nagyon kellesz ahhoz, hogy a BME az legyen, amire hívatott! Nélküled értelmetlenek a jogok, okafogyottak a kötelességek és céltalanok a szabályok. Te vagy az, akiért az intézmény létesült, téged szolgál azért, hogy majd elhagyva e falakat Te szolgálj a társadalmat. Ne hagyd, hogy keveset adjanak az egyetemen, mert lapos tarisznyával nem jutsz messzire az

életben. Ne add oda magad az egyirányú nézeteknek, légy nyitott és befogadó, mert szemellenzővel nem lehet fejlődést vinni a világba.

Alkoss tevékenykedj, s ha kell változtass, mert csak így lehet szabaddá és színessé tenni az egyetemedet. A közösségi élet sokszínűségét te tudod fenntartani azzal, hogy részese vagy minél több olyan dolognak, amelyeket a BME nyújt neked: tudást, barátságot, közösségi élményeket.

EGYETEMI HALLGATÓI
KÉPVISELET

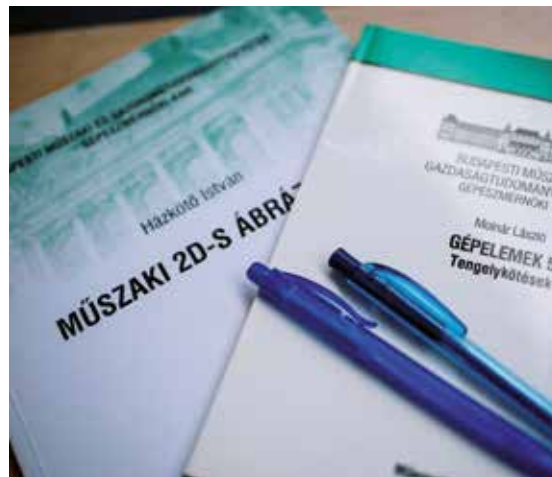
Copy

Manapság a legtöbb jegyzet és könyv már online formában is megtalálható, azonban tegyük a kezünket a szívünkre! Papírból tanulni az igazi.

KOVÁCS ZSÓFIA

Ahhoz viszont, hogy mindent kinyomtassunk, gyakran ki kell szaladnunk az egyetemről. Kivárni a hosszú sort, és kiadni a kezünkől egy csomó pénzt. Vagyis én idáig így gondoltam. Aztán meglepődve tapasztaltam, hogy bent az egyetem területén is van olyan hely, ahol hozzájuthatok a papíralapú jegyzetekhez. Ez pedig nem más, mint az E épület lépcsője mögött található BME Copy Fénymásolószalon és Nyomda. Kicsi helyiség, el is van dugva, de érdemes felkeresni. Sokkal kedvezőbb áron nyomtathatunk és fénymásolhatunk itt, mint bármelyik környező, ehhez hasonló üzletben. Ám nehogy azt higgyük, hogy ennyi a kínálat. Tervrajz nyomtatástól kezdve, spirálozáson át a laminálásig minden van, szintén hallgatóbarát áron. Illetve már kész jegyzeteket és könyveket is vásárolhatunk. Sőt, ha valaki esetleg a BME-vel szeretne kelní és feküdni, akkor itt beszerezhet feliratos pólókat és bögréket is. A kávé

fontos kellék egy diák életében. Egy BME-s bögre pedig garancia, hogy nem felejtjük el, miért is keltünk fel az adott reggel. Viszont nagyon korán kelők, figyelem! Kilenc előtt nincs nyitva a Copy, tehát emiatt nem érdemes előbbre állítani az ébresztőt. Hétfőtől csütörtökig délután háromig, míg pénteken fél háromig nyomtathatunk. Sokan álmodoznak az utolsó félélvről. Na meg a diplomamunkáról. Én is így vagyok ezzel. Bár igazából arról álmodozom, hogy akárhogy, de kész legyen. Ahhoz viszont be is kell köttetni. Ha jól csinálják, később ékes dísz lehet a könyvespolcnak, és büszkén mutogathatjuk majd a gyerekeknek. Nos, a Copy-ban jól fogják csinálni. Bár nekem még messze van, a végzősöknek jó szívvel ajánlom ezt a csomagot is.

Fotó: Szilvika Orsolya

Egyszóval a BME területén belül minden adott ahhoz, hogy elkészüljünk a szakdolgozattal. Jegyzetek, könyvek, bögre a kávénak (szerintem ez az egyik legfontosabb), és végül az utolsó simítás, a kötés. Ehhez pedig az E épületnél távolabb nem is kell menni. Tehát irány a Copy!

Web: <https://www.facebook.com/BMEcopy>
Mail: bmeprinterkft@gmail.com

Nyitva: H-Cs. 9-15:00, Péntek 9-14:30

Aktuális munkák

- **Műszaki technikus (alkalmi)**
1 470 Ft/óra
Budapesti partnerünk keres műszaki technikust alkalmi munkákra. Hosszútávú munkalehetőség viszont megrendeléstől függően változik a havi munka mennyisége.
- **System Administration Trainee**
1 380 HUF/hour
Currently, we are seeking a System Administration Trainee who will work in our partner's IT Infrastructure Operations department together with senior IT experts.
- **Szervizben adminisztráció**
1 271 Ft/óra
Építőiparban használt gépek szervizében adminisztrációra keresünk műszaki érdeklődésű hallgatót.
- **Software Test Analyst Trainee**
1 380 HUF/hour
Currently, we are seeking a Software Test Analyst Trainee who will produce high-quality functional test cases to validate the solution related to our partner's own product called NAXT.
- **Műhelyben segéd**
1 176Ft/óra
Partnercégünk számára keresünk műhelyi munkákat elvégzésére segédet.
- **Adminisztráció Sósúton**
1 353 Ft/óra
Partnercégünk számára keresünk adminisztratív feladatokat elvégzésére diákokat.
- **Adminisztratív építőmérnök munkatárs**
1 295 Ft/óra
Magyarország egyik legnagyobb építészvállalata keres új adminisztrátort.
- **Rendszergazda**
1 295 Ft/óra
Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara IT üzemeltetési osztályára keresünk diákokat.
- **Infrastruktúra építőmérnök gyakornok**
1 765 Ft/óra
2018 év vállalata keresi új utolsó féléves infrastruktúra építőmérnök gyakornok, majd főállású munkatársát.
- **Művezető feladatok ellátása**
1 765 Ft/óra
Építő- vagy építésmérnök hallgatót keresünk művezetői feladatok ellátására, azonnali kezdéssel.

Munkáinkra nappali tagozatos, aktív státuszú hallgatóként (25. életév betöltése előtt passzív státusszal is) jelentkezhet szívesen fényképes önéletrajzzal.

MISZ Műegyetemi Iskolaszövetkezet
1111 Budapest, Műegyetem rkp.
3. K. ép. 1.em. 62.
T: +36 1 463 1237
M: +36 20 250 0096
facebook.com/miszisz
www.miszisz.hu

Álláskeresés pályakezdőként

Az egyetemet hátra hagyva, a záróvizsga után a diákok hajlamosak azt gondolni, hogy a nehezen már túl vannak – innen már csak könnyebb lesz. Ez azonban koránt sincs így: az iskola után már önállóan kell boldogulni, munkát kell találni. Azok sincsenek könnyű helyzetben, akik már tanulmányaik mellett gyakornokok voltak. Akiknek viszont nulláról kell kezdeni az álláskeresést, még nehezebb helyzetben vannak. Az alábbiakban cikkünk összefoglalja, hol és milyen módszerekkel érdemes nekivágni a keresésnek.

GOSZTOLA ÁGNES
KÓKAI BÁLINT

Karrier oldalak

Jó eséllyel, ha bárkit megkérdeznénk, hogy ha egy álláshirdetésekkel teli oldalt kellene mondania, szinte biztos, hogy a Profession.hu-t hozná fel példának. Nem véletlen, hiszen a rengeteg nyitott pozícióval az ország vezető karrieroldalai között van. Felülete felhasználóbarát: kategóriák, területek és kulcsszavak alapján is tudunk keresni. Emellett azonban fontos, hogy

Fotó: Szenczi Máté

önéletrajzi mintákat, CV-készítőt és álláskereső tanácsokkal kapcsolatos blogot is találni náluk. Amennyiben pedig éppen nincs megfelelő hirdetés, az álláskereső saját profilját hozhat létre, amin keresztül a cégek elérhetik.

A HVG Kiadó által üzemeltetett jobinfo.hu nevű oldal is a piac egyik legnagyobb szereplője. A számos álláslehetőség között szűkíteni lehet a kört helyszín és kategória megadása mellett nyelvismeret alapján is. Az oldal emellett tartalmaz fizetéskalkulátort és CV-sablonokat is. A HR Portál nevű oldalon is érdemes körülnézni pályakezdőként. Az álláshirdetések mellett az érdeklődőket egy blog is várja a témában. Emellett pedig a már elhelyezkedetteknek is segítséget nyújt a bérek kalkulálásában, jogaik és kötelességeik megismertetésében.

A Workania.hu azoknak nyújthat segítséget, akik a hazai lehetőségek mellett külföldön is szívesen kipróbálnák magukat. Ezen az oldalon is várnak karriertanácsok. Továbbá fizetésösszehasonlító alkalmazás is elérhető. Ezekon felül pedig érdemes azoknak a cégeknek a honlapját is végig nézni, amik végzettségünk tekintetében szóba jöhetnek. Ugyanis általában már mindenhol van külön „Karrier” fül. Itt gyakran arra is van lehetőség, hogy feltöltsük profilunkat, ha éppen nincs számunkra megfelelő nyitott pozíció.

Jelentkezés formalitása

Az álláshirdetések bogarászása csak a jéghegy csúcsa. Ha megvannak a kiszemelt pozíciók, kezdődhet a jelentkezés. Ez általában már elektronikus formában történik. A megadott e-mailcímre kell elküldeni, vagy a csatolt platformra feltölteni az önéletrajzot, amelyet a motivációs levél kísér.

Az önéletrajz vázlat szerű, átlátható, letisztult. Ezt hivatott kiegészíteni a motivációs levél, amelyben a jelentkező bővebben kifejtheti tulajdonságait, erősségeit, és azt, hogy miért pont az adott cégre esett a választása. A motivációs levél valóban egy levél, így annak formai kötöttségeit követni kell. Viszonylag újeletű az ún. follow-up levél. Ezt a jelentkező küldi az interjúzatóknak a beszélgetést követően. A levél nyitánya egy udvarias, rövid köszönet, hogy lehetőséget kapott a jelentkező. Majd röviden összefoglalja az interjún elhangzottakat, megerősítve a cég iránti elköteleződést. Egy jól eltalált follow-up levél akkor is hasznos lehet, ha esetleg első körben nemleges válasz érkezik. A későbbiekben ugyanis akár a plusz pozitív élmény miatt egy frissen megnyíló pozícióra lehetséges, hogy egyből a levél küldőjére gondolnak, és felkeresik.

Mire jelentkezünk?

A frissen végzettek gyakran érzik úgy, hogy ha az egyetemet elvégezték, már semmi olyan nehézség nem kerülhet az útjukba, amit ne tudnának könnyedén leküzdeni. Ezzel a lendülettel vágnak bele általában a munkakeresésbe is. Nem számít, hogy pályakezdőket vagy tíz év tapasztalattal bírókat várnak – menni fog. Pedig sajnos nem!

A megjelölt elvárások gyakran csak irányadók, és lehet bennük némi mozgás. De be kell látni, hogy vannak olyan munkakörök, amik a kötelező tanulmányokon túl rutint is megkívánnak. Ezt pedig nem adják együtt a papírral. Érdemes tehát merészség lenni, de realisan állni saját képességeinkhez. Sok helyen a pályakezdőket külön gyakornoki programmal várják. Itt gyakran több területről kerülnek össze

a jelentkezők, senkinek sem „végleges” a sorsa. A programok felépítése olyan, hogy megismertesse a vállalati kultúrát, a felépítést és a különböző szektorokat. Gyakran a program végén választási lehetőség adódik, a pályakezdő, merre szeretne tovább orientálódni. Ez azért is jó, mert menet közben olyan pozíciók is előkerülhetnek, amelyekről korábban a jelentkezőnek nem volt tudomása.

Ismerek valakit...

Fontos tisztázni, hogy a protekció és az ajánlás között van különbség! Míg, ha valaki protekcióval kerül be egy helyre, nagyjában függ a bejuttatótól, szinte tartozik majd neki, és a kollégái is ekképpen fogják kezelni.

Az ajánlással is óatosan kell bánni. Hiszen közel sem biztos, hogy akár a munkáltató, akár a munkavállaló részéről nem lesz esetleg probléma. Akármelyik részről kiderülhet, hogy mégsem a várakozásoknak megfelelően alakult a helyzet.

Azonban ma már nem kínos ismerős által kerülni egy helyre. A cégek már itthon is felismerték annak a nyugati jól bevett gyakorlatnak az előnyeit, miszerint „hozz még egy embert, és jutalmat kapsz”. A munkavállalók megjutalmazásának költsége eltörpül amellel, amit reklámokra és munkaerőkeresésre kellene fordítania a vállalatnak. Ez sem biztosítja egyből a felvételt. A jelentkező itt ugyanolyan kiválasztási folyamaton esik át, mint bárki más. Azonban így gyorsabban érkeznek a jelöltek, és így a kiválasztás is hamarabb véget érhet.

Emellett a jelentkezőnek sem jelent egyből hátrányt, ha megemlíti az interjún, hogy van itt ismerőse, tőle hallott a cégről. Már csak azért sem, mert a legtöbb helyen gondosan ügyelnek az összeférhetetlenség elkerülésére. Így jobb, ha még időben derül fény erre.

Mi vár a jelentkezőkre?

Csak a legritkább esetben van az, hogy a jelentkező egy pozícióra, álmai állására adja be az önéletrajzát és fel is veszik. A valóságban nem érdemes mindent egy lapra feltenni, több helyre kell leadni a jelentkezést, hogy abból aztán remélhetőleg egy sikeres biztosan legyen.

A cégek visszajelzési módszere is hagy némi kivétlnivalót maga után. Ideális esetben a jelentkező kap visszajelzést – lehetőleg pozitívat, hogy az övé az állás, rosszabb esetben, hogy köszönik, de mást választottak. A legrosszabb eshetőség pedig, ha semmi válasz nem érkezik. És ez elég gyakran előfordul. Oka, hogy a vállalatok csak ritkán használnak még olyan rendszereket, amelyekkel a toborzási folyamat rendszeresen nyomon követhető lenne.

Hátránya ennek a bizonytalanságnak, hogy közben érkezhethet máshonnan – onnan, ami hátrébb van a preferált helyek listáján – sikeres felvételtől üzenet. Ilyenkor nagy a dilemma, hogy mi a teendő. Azonban, ha a másik helyről már régebb óta nem jött válasz, és a másik pozíció is vonzó, érdemes elfogadni a biztos ajánlatot.

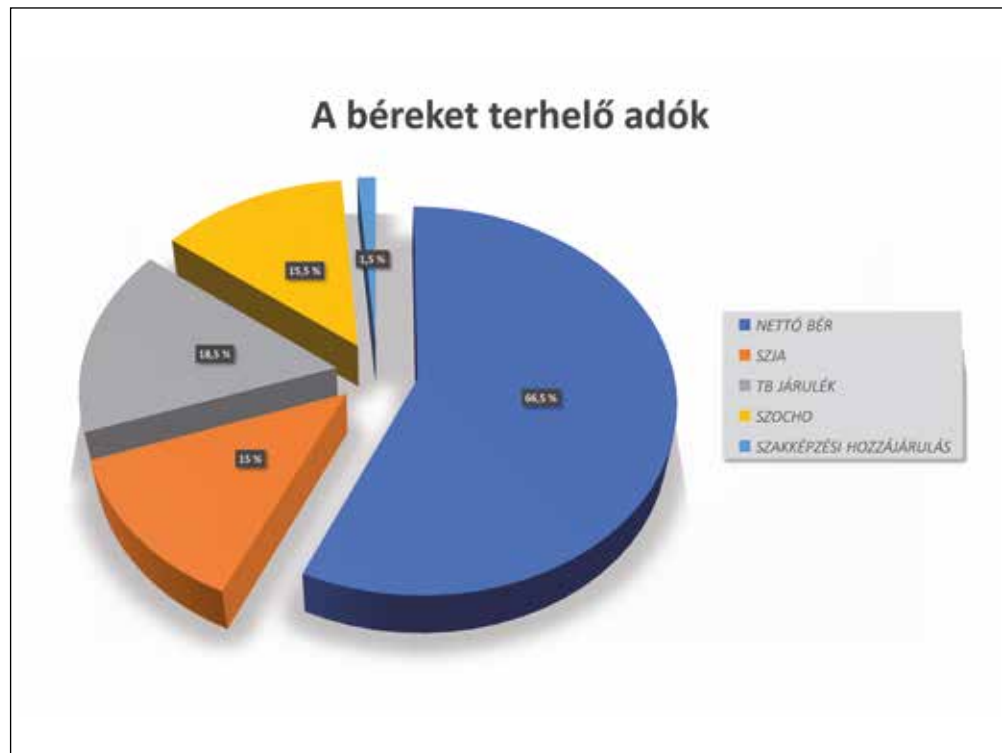
Adózni, de nem csak tisztelettel

(1.rész)

Az adózás története lényegében egyidős az emberiség történetével. Megúszeni, megke-
rülni legálisan nem lehet. De nézzük, mikorra nyúlik vissza az időben ez a kötelesség, mióta kell átadni vagyonunk egy részét a köz javára.

BENDE BIANKA

Az adózás nem egyéb, mint a szervezett társadalom működésének ára. Nincs olyan társadalom, amelyben ne lett volna adózás. Alapgondolata, hogy a hatalmon lévők elveszik attól, akinek van, és jó esetben odaadják azoknak, akiknek szüksége van rá, illetve közös célokra, amikre szükséges. A lényeg tehát, hogy az adóként beszedett javakat elosztják, ezt nevezzük modern fogalommal társadalmi újraelosztásnak. Az emberiségben már viszonylag korán megjelent az elesetteknek való önzetlen segítségnyújtás, a közösségek fejlődésével pedig a gondoskodás kiterjedt a közösség más tagjaira is. Az ókorban a korábbi önkéntes hozzájárulások helyét átvették a rendszeres időközönként kötelezően beszolgáltatandó termékek, kötelezően végzendő szolgáltatások, a kötelezettségek előírása pedig írásos alakot öltött. Már az Ószövetségben is számos adózással kapcsolatos kötelezettséget említenek a Könyvek, de a sumérok ékírásos agyagtábláin, Hammurabi oszlopain, vagy a rosette-i kövön is olvashatunk adózással kapcsolatos rendelkezéseket. A XVI-XVIII. században létrejöttek azok a közgazdasági elméletek, amelyek már felismerték, hogy az emberi társadalom működésének egyik alapja az adórendszer működtetése. Ehhez jelentősen hozzájárult az ipari forradalom által elért termelésbővülés, a társadalom és a gazdaság differenciálódása. A közteherviselés elvét nehezen fogadták el a hatalom gyakorlói. Gondoljunk csak a magyar történelemre, amelyben Rákóczi az ónodi országgyűlésen tett kísérletet

Illusztráció: Szilvika Orsolya

a közteherviselés bevezetésére (sikertelenül), végül az 1848-49-es szabadságharc leverése után Ferenc József vezette be azt. Állami adóbehajtó szervezetet először Augustus hozta létre a római birodalomban, majd néhány száz évnyi középkori szünetet követően, az állami adószedő szervezetek újbóli létrehozása már az újkorhoz kötődik. Először Angliában jött létre ilyen szervezet a XVIII. században. Magyarországon csak a XIX. század második felében jöttek létre a Magyar Királyi Adóhivatalok, amelyek a vármegyékben a szolgabíróságok mellett működtek. Több átalakulás után a mai Nemzeti Adó- és Vámhivatal a korábbi szervezetek (például APEH) jogutódjaként működik.

Mennyi az annyi?

Ugyan havi fizetésünket nettó összegben kapjuk kézhez, azonban a bérjegyzéket bruttó összegről állítják ki. Hogy mi a kettő közti differencia? A fizetésünket adók és járulékok csökkentik. A bruttó munkabérek adóterhei két fő csoportba sorolhatók. Vannak a munkavállalót terhelő adók és járulékok, valamint a munkáltatót terhelő adók és hozzájárulások. A munkavállaló munkabérét terhelő adók és járulékok között szerepel 15 százalékos személyi jövedelemadó (szja), 10 százalékos nyugdíjjárulék, valamint 8,5 százalékos egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulék. Utóbbi kettő 2020. július 1-jétől egységesen 18,5 százalékos társadalombiztosítási járulékként létezik. A munkaadót a bruttó munkabérek után terheli 17,5 százalékos szociális hozzájárulási adó (szcho), ez azonban idén július 1-től a 15,5 százalékra mérséklődött. Ehhez jön még 1,5 százalékos szakképzési hozzájárulás. Az szja mértéke bizonyos kedvezményekkel csökkenthető.

Mi fán terem az áfa?

Az általános forgalmi adó (áfa, angolul Value Added Tax (VAT)) a forgalmi adó egyik típusa. A modern gazdaságban állami jövedelmek jelentős forrása a társasági adó és a jövedelemadó mellett. A végfogyasztásra vetik ki, ezért megfizetésével elméletileg minden vásárló az elfogyasztott termék értékével arányosan járul hozzá a közteherviseléshez. A gyakorlatban a magas áfa az alacsony, egykulcsos jövedelemadóval párosulva a társadalmi jövedelmi különbségek növelése irányában hat, ezért a szegények adójának is nevezik. A magyarországi 27%-os áfa az Európai Unióban a legmagasabb. Az 1988-as bevezetés és 2012. január 1-je között az áfa mértéke 25% volt, kedvezményes termékcsoportok (üzemanyag, sertéshús, távhő stb.) esetén lehetett kevesebb. Az áfát a végfogyasztásra veti ki az állam, ezért elméletileg bármikor vásárolunk, megfizetjük. A megvásárolt lakossági árucikkek és szolgáltatások már alpból tartalmazzák az áfát, bele van építve a vételárba. A vállalkozások szempontjából már más a helyzet, ugyanis áfaelszámolás történik, azonban az már egy másik történet. Az általános forgalmi adó a NAV számára kerül kifizetésre.

Egykulcsos vagy többkulcsos?

A többkulcsos vagy progresszív adózás esetében az átlagadókulcs nő az adóalap emelkedésével. Tehát minél nagyobb a kereset, annál nagyobb százalékat kell leadóznunk. A progresszív adózás több előnnyel is rendelkezik. Egyrészt a gazdagabbak felől az alacsonyabb jövedelmű rétegek felé csoportosít át jövedelmeket, ezzel pedig csökkentheti a társadalmi különbségeket. Emellett sokszor a fogyasztást is növeli, az alacsonyabb jövedelműek ugyanis keresetük

nagyobb százalékát költik fogyasztásra, mint a gazdagok, így serkentve a gazdaságot. Az egykulcsos adórendszerben ezzel szemben mindenki egy adott százalékos adót fizet be a keresete után. Az effajta adórendszerben nőnek a megtakarítások, ami a befektetések nagyobbodásához vezet. Ugyanakkor az egykulcsos alkalmazó adórendszer hatására kisebb lesz a fogyasztás mértéke, és nőnek a társadalmi különbségek, amely morális, és gazdasági szempontból is problémás lehet. Illetve ugyanakkor arányban fizet egy segédmunkás és egy vezérigazgató. A korábban már említett szja Magyarországon egykulcsos, ám korábban volt kettő- és háromkulcsos is. Most, hogy az adózás története és alapfogalmai a megfelelő megvilágításba és tisztázásra kerültek, a következő részben megmutatjuk, hogy a nagybetűs életben milyen különbségeket rejtene az egyes adóügyi besorolások. Vajon mik az előnyei és hátrányai a diákmunkának, alkalmazotti státusznak vagy éppen a katasztrófák egyéni vállalkozásnak? Egy munkaszerződéskor hozott döntésünk milyen hatással bír a pénztárcánk gyarapodásán túl a későbbi éveinkre, legyen szó hitelfelvételről, gyermekvállalásról, vagy éppen a nyugdíjról? A folytatásból minden kiderül!

Adókedvezmények

Szülőknél gyermekszámtól függően egy után 10 ezer forint, két gyermek esetén 20 ezer forint, míg három gyermeknél 99 ezer forint kedvezmény érvényesíthető. Négy gyermeknél az édesanyák jövedelemtől függően akár a teljes SZJA-adójukat leírhatják. Az első házasság adókedvezményében a házastársak ketten együtt havonta 5 ezer forintos SZJA-adókedvezményben részesülhetnek, a házasság hatályba lépése utáni hónaptól 24 hónapon keresztül. Előzetesen meghatározott betegségek esetében lehetőség van havonta 8050 forint adókedvezmény érvényesítésére. A legtöbb hallási, látási, mozgásszervi, emésztőrendszeri betegségre, valamint tavaly óta endometriózisa és rákra is igényelhető az adókedvezmény. A társadalomban egyre gyakoribb glutén- és laktózérzékenység esetében is érvényesíthető a kedvezmény. Az igénybevétele alapfeltétele, hogy az adózó rendelkezzen orvosi igazolással, vagy a rokkantsági járadékra, fogyatékossági támogatásra jogosító határozattal. Az orvosi igazolást ugyan nem kell csatolni az adóbevalláshoz, de elévülési időn belül meg kell őrizni, mert az esetleges adóellenőrzéskor ezzel a dokumentummal igazolható a kedvezmény jogos igénybevétele.

Spoiler veszély – Our Planet sorozat ajánló

David Attenborough tavaly megjelent, 8 részes sorozatát ezúttal a Netflix tárja szemünk elé színes, lenyűgöző képi világgal és megdöbbentő információkkal. A filmes stáb tagjai temérdek lehetetlennek tűnő felvételt hoztak el nekünk, hogy megmutathassák mit nyújt a természet és mit teszünk vele.

PINTÉR PETRA

„Mindössze ötven évvel ezelőtt a Holdra merészkedünk. Először tekintettünk vissza a bolygónkra. Azóta az emberiség a duplájára nőtt. Ez a sorozat a természet fennmaradó csodáit ünnepli, és megmutatja, mit kell megőrizni, hogy biztosítsuk az emberiség és a természet virágzását.” – szól a bevezető az epizódok elején, leírva a sorozat létrejöttének célját. A részek körülbelül 50 percesek, David Attenborough megnyugtató és időnként csalódott narrálásával aláfestve. Az első bevezető részt 7 másik követi, melyek különböző állat- és növényvilággal rendelkező tájegységeket, s azok aktuális helyzetét mutatják be nézőiknek.

Jégtakaró

Az Antarktisz-félsziget jége alatt fejlődő krillek biztosítják a Déli-sarkon kialakult tápláléklánc alapkövét, azonban az elmúlt fél évszázadban számuk felére csökkent a felmelegedés és az eltűnő tengeri jég miatt. Az Északi-sarkon már olyan lassan fagy be a tenger, hogy nem alakulnak ki belőle bordák. Így a lapos felület nem biztosít fedezéket a vadászó jegesmedvéknek, amelyek ezáltal nem tudják megszerezni évi ételmszer-szükségletüket, mielőtt elolvad a vadászterületet biztosító jég, ezért egyre alultápláltabbak. A sarkvidékeken lévő tengeri jég előrehaladásának és visszahúzódásának több ezer éven át tartó egyensúlya biztosította a fennmaradást az ottani élővilág számára. Az

Északi-sark azonban manapság kétszer olyan gyorsan melegszik, mint a bolygó bármely más pontja, s a nyári visszahúzódás idejében 2040-re túlnyomó részt jégmentes lesz az óceán. A nyári hónapokban 40%-kal kevesebb a tengeri jégtakaró, mint 1980-ban. A tengeri jég egész bolygónk éghajlatára kihat, mivel a fehér terület hidegen tartja Földünket a Nap energiáját visszaverve, míg egy sötét felület a Nap energiájának több, mint 90%-át elnyelve melegíti azt.

Dzsungelek

Földünk szárazföldjeinek alig 7%-át fedik dzsungelek, mégis létfontosságúak. Több szénraktározó, mint bármely más szárazföldi terület, lehűtik a bolygót, és ételmet, orvosságokat adnak. Mind eltérő, sajátos élővilággal rendelkezik, ősi és egyedi fajok menedéke, amik közt kialakult kapcsolatok, szimbiózisok közül némely millió év alatt fejlődött ki, s egy évtizeden belül eltűnhet. Az orvvadászat az elmúlt 20 évben felére csökkentette a Kongó gorilla populációját, s az erdei elefántok is veszélyben vannak hosszú, egyenes agaraikért. Az elmúlt 50 évben Borneó elvesztette dzsungelének több, mint felét, a Fülöp-szigeteken az esőerdő 90%-a eltűnt, ami emberi tevékenységhez köthető. Több, mint 27 millió hektárnyi érintetlen dzsungelt cseréltünk olajpálma-ültetvényekre, ahol a sokszínű élővilág töredéke tud csak fennmaradni. Szumátra északi mocsaraiban becslések szerint hetente 100 orángután veszünk el, az elmúlt 4 évtizedben élőhelyük 75%-kal csökkent.

Vizeink

Az óceánok alig egytizede szegélyez szárazföldet, mégis a tengeri élőlények 90%-a él itt, ahol több napfény éri a tengerfenéket is. A sekély vizekben növekvő tengerifű nagymennyiségű szén-dioxidot nyel el, ezzel fontos szerepet betöltve a klímaváltozás elleni harcban. A korallzátonyok a tengerfenék

kevesebb, mint 1%-át borítják, mégis az itteni élet központjai, a tengeri állatfajok negyedének otthont nyújtva. Egészségük fenntartásában a cápák létfontosságú szerepet játszanak, mivel megeszik azokat a ragadozó halakat, melyek a zátonyon lévő hínárral és parazitákkal táplálkozó legelő halakat fogyasztják. Ezzel a cápák segítenek fenntartani a helyi élővilág egyensúlyát, a környékelen túlhalászat azonban 90%-kal csökkentette a cápa populációkat világszerte. A vizek a klímaváltozás miatt felmelegednek, ami a korallak elfehéredéséhez, majd elhalásához vezet, amiből a lakók pusztulása is következik. Világszerte a sekély korallzátonyok fele halott, az elkövetkező pár évtizedben a maradék is eltűnhet. Másutt a tengeri moszaterdőkre támaszkodik az élővilág, amit a tengerisünök pusztítanak, amiknek a kordában tartása az őket evő vidráktól és halaktól függ, akik a túlhalászat áldozatai. Sok halállományt zsákmányol ki az ipari halásztechnika, harmaduk teljesen összeomlott. A halak által fellépő ürt egyre inkább medúzák töltik be. A cápák, halak és teknősök életét azonban a kereskedelmi halászat visszaszorításával, a partmenti tengereink harmadának védett területté nyilvánításával helyreállíthatnánk.

Homok és Legelő

Sivatag fedi bolygónk szárazföldjeinek ötödét, s a szél a tápanyagban gazdag porát a tengerekbe fújja, ezzel biztosítva az utánpótlást. Földünk egyik legtermékenyebb tájai a legelők, melyek nagy része eltűnik a mezőgazdaság miatt, ami az orvvadászattal párosulva ritkítja az élővilágot. A vadonélő tigrisek száma az elmúlt 100 évben több, mint 95%-kal csökkent. Azonban hallunk arról is, hogy az állatok visszanyerhetik egykori létszámukat, ha védelmükre kelünk, a Przevalszkij-lovaknál például 12 példányból kiinduló tenyésztéssel tudták a mostani 300 fős létszámot elérni.

Körforgás

A nyílt óceáni tápláléklánc alapját a fitoplanktonok alkotják, amiknek belelegzett oxigénünk felét köszönhetjük, s fontos szerepük van a felhőképzésben is. Az óceáni felhők visszaverik a nap energiáját, ezzel védve a Földet az emelkedő hőmérséklettől. Az óceánok befolyásolják az időjárást és éghajlatot, szállítják a vizet a világban. A bolygó kétharmadát fedik le, s mélységeikben olyan titokzatos élőlények élnek, melyek közül néhány létezéséről csupán partra sodródott tetemük észrevétele nyomán szereztünk tudomást. Az 1000 méter mélyen fekvő, a Föld felét borító mélytengeri pusztákról kevesebbet tudunk, mint a hold felszínéről. Az óriási nyílt tengereken a kék bálnát – védetté válása előtt – az előző században könnyörtelenül vadászták, míg 300.000-ról pár ezerre esett a számuk. Az évtizedek fenntarthatatlan halászata a műanyagszennyezésnél is jelentősebb probléma, tinta-halak kezdik átvenni a helyet a cápák és halak irtása folyamán, mutatva, hogy az óceán komoly egyensúlyhiánnyal küzd. A tengerfenéken lévő korallakon átvonszolt mélytengeri halászhálóok törmelékke zúzzák azokat, felük már elpusztult, és évszázadokba telne az itteni élőközösségek újjáépülése.

A bolygó édesvizeinek nagyja el van zárva, csaknem kétharmada van megfagyva a sarkvidéken, 30%-a fekszik a Föld felszíne alatt. A mezőgazdaság miatt rengeteg vizet veszünk el, megváltoztattuk a bolygó leghosszabb folyóinak több, mint kétharmadát, rengeteg már nem folyik tovább gátjaink miatt. Csendes-óceáni lazacok száma 1%-a az egykori populációnak, vidrák, halak és lamantinok vesztek el otthonukat, a Föld elérhető édesvizének csaknem ötödét tároló Tanganyika-tó pedig a felmelegedés áldozata lehet. S ez mind-mind kihat az egész élővilágra.

Változó erdők

A világ fáinak fele erdőkbe tömörülve él. A sorozatban megfigyelhetjük, ahogy egy hatalmas erdőtüz után az erdő kivirágzik, majd elénk tárul Madagaszkár egyedi élővilága, ezután pedig elhangzik a következő mondat: „Képeink rögzítése óta ez az erdő és az egyedi élővilág, amelynek otthont adott teljes egészében eltűnt.” Az erdők pusztítása és az éghajlat megváltoztatása ide vezet. Ezt követően Csernobilba kalauzol el bennünket, ahol ez erdők regenerálódását tárja elénk, nézőiben vegyes érzéseket keltve megmutatja, hogy ha teret adunk a természetnek, jóval virágzóbb élet veszi kezdetét.

Háttér, célok és fogadtatás

Az immár 94 éves brit Attenborough 1957 óta készít természetfilmeket és sorozatokat. A látott jelenetek hosszú évek munkájának és megpróbáltatásainak eredményei, erről szól a szintén Netflixen megtekinthető „A mi bolygónk, a színpalak mögött” című kiegészítő film. A sorozatban hazánk kétszer is említésre kerül. Elsőként amiatt, mert Magyarország széna-mezőit hagyományos módon művelik, ami gazdag élővilágnak hagy helyet, másodjára pedig a Tiszából kikelő kérészek kapcsán. Számos egyedi állatot és küzdelmeiket, gyönyörű tájakat hoznak el nekünk a képernyőre, miközben próbálnak rálátást adni az összefüggésekre, és megmutatni miképp befolyásoljuk negatív irányba környezetünket. Arra is felhívják figyelmünket, hogy a környezetvédők eddig milyen eredményeket tudtak elérni, és hogy az ilyesféle sikerekre továbbra is törekednünk kéne. Számunkra is végzetes következményekkel járhat a természet irtása, de míg a természet erős és regenerálódóképes, mi nem. Felkavaró fordulatai miatt a Netflix a korai felháborodásokat követően összegyűjtötte, melyek azok a részek, amiket a gyengébb idegzetűek talán ki szeretnének hagyni. Ilyen, mikor rozmárok százai vetik a mélybe magukat egy szikláról, ahova a jég visszahúzódása miatti összezsúfolódásuk folytán másztak fel.

Mit tehetünk?

A záróképek után tapasztalt szégyenérzet és elgondolkodás után fel kéne, hogy nyíljon a szemünk, hogy képesek vagyunk tenni a javulásért, és szükségünk is van rá. A Netflix és a WWF közösen létrehozta az ourplanet.com oldalt, ahol hasznos tippeket adnak a különféle tájegységek védelmére, elmondják mi az, amit az átlagember tehet a természet megóvása érdekében. Bár cikkünk tömény és néhol felsorolás jellegűnek tűnhet, de ne felejtsük el, hogy ebben élünk, a generációk pusztítása ezt hagyta hagyatékul számunkra. A cselekvés fontos egyének szintjén, viszont a pusztulás mértéke miatt már határokon átívelő kormányzati összefogásokra lenne szükség, hogy visszafordítsuk a visszafordíthatatlannak tűnőt.

Nézőpont

KOVÁCS ZSÓFIA

Másnak is túl sok?

A határidő a legnagyobb múzsa, mondatja velem a tapasztalat. Na de mi van akkor, ha Thália csókja sem elég a világmegváltáshoz?

Hibrid oktatás. Erről nem lehet úgy véleményt írni, hogy valaki ne kötne bele. Tehát tökéletes választás, egy nálam jóval bátrabb embernek. Én pusztán annyit jegyeznek meg, hogy egyre kevésbé szeretem. Le kell szögezmem, ez nem az oktatók hibája. A legtöbbször látható, bár mostanában inkább hallható módon próbálják erejükön felül is élvezetessé és érthetővé tenni a tananyagot az online térben. Viszont megváltoztak a számonkérések. A zh-k helyett, inkább beadandók és házi feladatok vannak. Amikkel nincs is semmi baj. Külön-külön. Na de egyben! Újabb

példával élve: A fagyit mindenki szereti. Ám a tíz gombócshoz már a legédesszájúbaknak sincs kedve. Igen tudom, kritizálni könnyű, megfelelő megoldást találni nehéz. Én mégis azt mondom, elfáradtam. Csak október közepe van, a rettegett hetedik hét el sem kezdődött, de már minden nap úgy fekszem le, hogy egy néhány napos influenzáért esedezem. Persze ezzel viccelődni, a jelen helyzetben igen tapintatlan. Meg egyébként is. Ha valaki lemarad, szinte esélye sincs visszaküzdeni magát. Ugyanis rohanunk. Be akarunk fejezni mindent, még mielőtt

bezár az egyetem. Ha bezár. Mert ezt sem tudjuk. Ahogy rengeteg mást sem. A bizonytalanság elképesztően frusztráló tud lenni egy olyan ember számára, aki percről percre szereti megtervezni az életét. Én erről már rég lemondtam, de most olyan csoporttársaimat látom szétesni, akik eddig magasan a legjobban teljesítettek. Előtérbe került a spontaneitás és az alkalmazkodó készség. Amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra - tartja a mondas. És milyen igaz. Mert elképzelhető, holnap már más feltételekkel kell megcsinálnod. Ezért éjfélig, csak viccelek, hajnalokig görnyedek egy laptop felé hajolva, és gépelem az éppen aktuális beadandót. Nem normális állapot. Tudom, vannak, akik máshogy gondolják. Buliként élnek meg, vagy jót röhögnek az online órára felkelő társaikon. De ha jól látom, azért az ő szemükben is ott csillog a fáradtság. Ha más nem, abba a fene nagy szabadságba fáradtak bele, ami az emberek szerint, rászakadt az egyetemistákra.

Vitaforum

A Vitaforum rovatunk témájával kapcsolatban is várjuk véleményüket az info@muhely.com email címre.

Kivan a két kereked?

A budapesti kerékpározás senkit nem hagy hidegen. Menni vagy nem menni, az itt a kérdés?

KÁLNAY CSILLA

Nincs jobb dolog annál, mint végigszárguldan a rakparton - magyarázza az egyik bringás ismerősöm. A szobájában ott áll a régi, karcos kétkerekű, és csak arra vár, hogy ismét pöröghessenek a kerekei az aszfalton. Nem éri meg újat venni, ellopják. Az elmúlt öt évben látványosan nőtt a kerékpárutak száma, ahogy a kerékpárosoké is. Az utak

következtetlensége azonban nem változott: hirtelen véget érő, kacsázó vagy lekopott szakaszok, de az sem ritka, hogy a kijelölőik elfelejtettek a gyalogosok számára is használható területet hagyni a járdán. Én az egyik külső kerületben lakom, ahol jók a tekerési lehetőségek, ám a kerület-határon félbeszakad ez a tendencia, így jó pár életveszélyes szakaszon kellene áthajtanom, hogy a belváros többé-kevésbé biztonságos útjaira érjek. Biztos van, akinek megéri a veszély, de nekem sem időben, sem kockázatban nem. A külvárosi szakaszokon azonban szeretek biciklizni. Kellemes érzés, ahogy a szél az arcomba csap, nincs az a bezártság, mint egy autóban, bár tény, hogy a szmogot is könnyebb így letűdözni. Szerencsére azon kevesek közé tartozom, akiket a szülei megtanítottak a biztonságos kerékpárhasználatra, a budapesti bringások közül viszont sokaknak kimaradt a „Biztonság” nevezetű lecke, amit

valóban nem ártana orvosolni. Jelzés nélkül szaladomoznak a mozgó járművek között, vagy hiába a piros lámpa, a gyalogosok közé hajtanak. Mondanám, hogy ezek után nem lehet csodálni, ha az autósok morgolódhatnak - nekik sem egyszerű észrevenni a félig már lekopott biciklisávokat vagy a vakfoltba hajtókat -, de ez nem menti fel őket a sárga vonalon parkolástól és biciklisták leszorításától. Ahogy én látom, a közismert Montague-Capulet kapcsolat áll fenn itt is: senki nem emlékszik rá, hogy hol kezdődött az ellentét, ám a két tábor tagjai továbbra is ott törnek borsot a másik orra alá, ahol nem szégyellnek. A belvárosban és a külsőbb kerületekben jó dolog bringázni, azonban amíg a jelenlegi mentalitás és szabályozás nem változik, addig meghagyom a nálam bátrabb embereknek a város kétkerekű átszelését.

HIRDETÉS

KERESD A BME
PROGRAMJAIT IS!

facebook.com/kutatokejszakaja

A Hadik

Vállalkozásos sorozatunk újabb részében a vendéglátás mindennapjaiba pillantottam bele. Olyan helyet kerestem, amit látszólag nem viselt meg a koronavírus (persze a látszat néha csal), és ahol biztosan ehetek egy jót. A Hadikban nem csalódtam. Ebéd előtt gyorsan feltettem néhány kérdést **Bosznai Tibornak**, a kávéház ügyvezetőjének.

KOVÁCS ZSÓFIA

Ha jól tudom, a kávéház nagy múltra tekint vissza. Mesélnél kicsit a történetéről?

Két eltérő időpont létezik azzal kapcsolatban, hogy mikor nyílt a Hadik. Az egyik 1906, a másik 1910. A kávéház környékéről tudni kell, hogy akkoriban Újbuda, Szentimre város és Lágymányos területei a város szélének számítottak. A mostani Móricz Zsigmond körtértől kifelé már csak kidőlt-bedőlt viskók álltak. A fejlődés annak köszönhető, hogy a 19. század végén ideköltözött a Műszaki Egyetem. Dzsentrifikációs folyamat indult be, aminek egyik következménye, hogy megnyílt a

Hadik. A kávéháztól körülbelül kétszáz méterre, a Bartók Béla úton, állt egy katonai épület, amely Hadik Andrásról, egy 18. századi tábornokról kapta a nevét. A kávéház tulajdonosai abban reménykedtek, hogy hozzájuk járnak majd a tisztek és a katonák, ezért Hadiknak keresztelték. Csalódnuk kellett, ugyanis ez a réteg nem tudta eltartani a kávéházat. Többször csődbe is mentek. A 20-as évek elején végül virágzásnak indult az üzlet, amikor a mai Karinthy, anno Verpeléti útra beköltözött Karinthy Frigyes és felesége, Böhm Aranka. Ők olyan erejű személyiségek voltak a második világháború előtti kulturális és közéletnek, hogy amikor elkezdtek a Hadikba járni, az egy divatos célponttá vált. Úgy is mondták: „Az irodalom Budára költözött Pestről.”

Aztán a második világháború alatt bezárt, igaz?

Igen. A 20-as, 30-as években zsidó származású üzemeltetői voltak a Hadiknak, a Kaiser család. Ők a második világháború alatt hozott zsidótörvények miatt nem üzemeltethették tovább. A szóbeszédnek szerint papíron a főpincér vette át a helyet, de nem bánt etikusan a helyzettel. A kávéház 1949-ig működött. Addig a szabad gondolkodás fellegvára volt, de ez nem fért össze a kommunista doktrínával, így bezárták.

Hogyan jött az ötlet, hogy újrainyírástok?

2010-ben a Hadik kávéházat, illetve akkor még csak az üzlet-helyiséget az önkormányzat visszavásárolta egy cipőáruházról, és olyan vendéglátó működésére írt ki pályázatot, amely erősen reflektál a második világháború előtti irodalmi kávéházi életre. Így nyitottunk meg újra abban az évben.

Hogyan néz ki egy nap a Hadikban?

A Hadik életét ciklikus folyamatok jellemzik, mind napi, mind éves szinten. Sőt, hogyha hosszú távú tervet nézünk, vagy fejleszteni szeretnénk, akkor itt akár öt éves, tíz éves folyamatokról is szó lehet. A legautomatikusabban ismétlődő ügyek a napi működéshez kapcsolódnak:

Fotó: Szilávik Orsolya

nyitás, takarítás, az áru megérkezése, konyhai előkészületek, sütés-főzés, a vendégek kiszolgálása, jelen lenni a social médiában, karbantartás. Különbséget kell tenni a nyári és a téli üzemmód között. Egész más, amikor terasz szezon van, mint amikor inkább bent helyezkednek el a vendégek. Ugyanez a programokban is megmutatkozik. Jellemzően az őszi-téli időszakban vannak a kulturális események. Nyáron kevesebb ilyen van, vagy inkább zenés esteket tartunk. Más az étlap is. Nyáron dominálnak a limonádék vagy a hideg gyümölcslevesek, míg télen inkább a nehezebb, fajsúlyosabb ételek vannak előtérben.

Mesélnél egy kicsit a Szatyor bárról?

Az 1930-as években az akkori üzemeltető azt tapasztalta, hogy bizony jól megy a kávéháznak, és lenne igény másfajta szórakozásra is, kicsit eldugva a kíváncsiszkodók szeme elől. Karinthyék ugyanis annyira népszerűek voltak, hogy gyakran a kávéház nagy üvegtáblái előtt kisebb tömeg verődött össze, akik nézték ezeket az extrovertált vagy exhibicionista embereket: Rejtő Jenőt, Márait, Kosztolányit, Móriczot, József Attilát, de akár Déry Tibor is megfordult itt, sőt számtalan más híressége is a kornak, nem csak írók és költők. A kicsit vagányabb szórakozási igények kielégítésére a pincében egy új helyet alakított ki a tulajdonos, amit először

Hadik Tavernának szeretett volna nevezni. A belső teret nem a klasszikus kávéházi kiegészítőkkal, hanem a 30-as években progresszívnek számító art déco stílusban újította fel. A belső építészetben tapétát használtak. Ezt a tapétát úgy kell elképzelni, hogy a padlótól a mennyezet közepéig egy gyékényszerű organikus szövettel volt beburkolva az egész hely, amiből anno a szatyornak nevezett bevásárló táskák készültek. Amikor Karinthy Frigyes először ment le a pincébe megnézni a helyet, azt mondta: „Úgy érzem magam, mintha egy szatyorban lennék.” Erre a tulaj így szólt: „Ha Karinthy Frigyes azt mondja, hogy ez egy szatyor, akkor annak ereje van.” A helyet át is nevezte Szatyor bárnak.

Pontosan mi a különbség a Szatyor és a Hadik között?

A Szatyor már a 30-as években is progresszív volt. Éjszaka jazz zene szólt. Neonfényekkel ki volt írva a ház homlokzatára, hogy „Dancing Bar”. Amíg a Hadik egy klasszikusabb, decensebb kinézetű és funkciójú hely volt, addig a Szatyor már próbálta kiszolgálni ezt a progresszív igényt, amit Karinthyék képviseltek. Egyszer már a múltban is megvolt ez a kettősség. Erre mi most a 21. században úgy próbálunk reagálni, hogy a Szatyorban eklektikusabb az enteriőr: számtalan szín, forma, művészeti alkotások lógnak a mennyezetről. Pszichológiai előadássorozatokkal,

gardróbvásárral, környezettudatos akciókkal egy valóban progresszív irányvonalat képvisel. A Hadikban pedig inkább irodalmi esteket szervezünk, így egy kicsit elegánsabban, letisztultabban próbálunk élni a hagyománnyal, amit Karinthyék kialakítottak.

Az étlapon a különleges fogásokon kívül magyaros ételekkel is találkozhatunk. Fontos számotokra, hogy a magyar konyha alapjait is felvonultassátok?

Igen. Van, aki a magyar ételre kíváncsi, és van, aki valamilyen ázsiai vegetáriánus ételt kóstolna meg. Nagyon széles a kínálatunk. Darabszámra talán nem, de amit ízekben, vagy nyersanyagokban lefed, az nagyon színes. Ugyanez igaz az árakra is. Lehet sültkrumplit vásárolni szósszal vagy esetleg padlizsánkrémet, de ugyanúgy megtalálható nálunk például a kacska, ami egy drágább étel. Gyakran előfordul, hogy az egyik asztalnál egy családi ünnepség van, és elegánsabb ételeket, drágább borokat választanak, míg két asztallal odébb, valaki laptopozik, teázik, és egy hamburgert vagy egy olcsóbb kis tapasztalat fogyaszt.

Mennyire fontos számotokra a környezetvédelem és a fenntarthatóság?

Jó pár évvel ezelőtt alakult meg a Felelős Gasztrohós nevű szervezet. Ők a vendéglátóhelyeket próbálták meg

rávenni, hogy figyeljenek oda a fenntarthatóságra. A Felelős Gazdtróhós elvárásai között szerepelt például, hogy a mosdókban, mellékhelyiségekben, kevesebbet használt folyosókon automata fényérzékelő legyen. Manapság talán már azért nem hallani róluk, mert ezek az elvárások kezdenek az alapkövetelmények közé tartozni. Sajnos a műanyag még rettentő módon átszövi a mindennapi életünket. Nálunk most az a policy, hogy nem szolgálunk fel szívószálat, csak akkor, hogyha valaki kér, és ez is lebomló szívószál. Azt látom, hogy ez a paradigmaváltás a makrogazdaságban még nem történt meg. Nyilván nyitottak lennének rá, mert a fenntarthatóságot tartom a jövő zálogának.

Egy ilyen interjúból nem maradhat ki a koronavírus. Milyen területen volt rátok a legnagyobb hatással?

Hónapról hónapra eltér, hogy melyik aspektusból érezhető jobban a változás, vagy akár ki is merem mondani: a válság. De pozitív dologgal kezdem: Mi már a nyitás óta arra törekedtünk, hogy valódi, élő kávéház legyünk, ami azt jelenti, hogy az árképzés, a kínálat, az enteriőr, a programok arra irányulnak, hogy minél szélesebb célcsoportot érjünk el. Hozzánk jellemzően magyar vendégek járnak, mert életszerűen használják a kávéházat vagy a Szatyor bárt. Emiatt amikor kinyithattunk, hamar újra bizalmat szavaztak nekünk. Vannak azonban helyek, amelyek turistákra, külföldiekre szakosodnak, náluk nagyobb árrést lehet elérni, de ez a helyzet most megmutatta, hogy bizonyos szempontból kiszolgáltatottabbá válik a vállalkozás. A rossz hír senkinek nem lesz újdonság. Nyilván amikor bezártunk, elbocsátásokat kellett eszközölnünk, és a forgalmunk a mai napig nem érte el az egykori szintet. Most próbáljuk tartani, amit mind az önkormányzat, mind a kormány sugall: nem szabad hagyni, hogy a gazdaság leálljon. A rendezvényeken hőmérsékletet mérünk, maszkban kell lenni, és kevesebb embert engedünk be, mint amennyit szoktunk. Tippelni nehéz, mikor lesz ennek vége, de én egy optimista személyiség vagyok, és egyszerűen nem tudok másra gondolni, mint hogy így vagy úgy, de túljutunk ezen.

E-sport: tétre, helyre, befutóra

Szeptember második hetében az idei legnagyobb árbevételét érte el a Szerencsejáték Zrt. amelyhez nagyban hozzájárult az augusztus 11-én bevezetett új termékük, az e-sport-fogadás, amely a globális fogadási piac legnépszerűbb és legdinamikusabban bővülő szegmense lett.

BALOGH KATA BOGLÁRKA

Pár éve még mindannyiunknak furcsán hangzott, amikor az ismerőseink a hosszú League of Legends-szel töltött óráikat sportolásként emlegették. Személy szerint inkább csak mentetőzésnek éreztem a kifejezést, főként mert mindig akkor került az asztalra a téma, ha olyan testmozgásról beszéltünk, amely esetében el kell hagynunk a szobát. Az e-sport kifejezés 2005-2006 óta van a köztudatban, és 2010 után nőtte ki magát annyira, hogy elnyerje valódi értelmét, de a számítógépes játékokkal történő versenyzés már a 70-es évek óta foglalkoztatja az embereket. 2017-re olyannyira elterjedté váltak egyes játékok, hogy a Nemzetközi Olimpiai Szövetség fontolóra vette bevenni őket az olimpiai játékok közé, és ennek a tárgyalása azóta is napirenden van.

Egy olimpiikon úszó napi több órát fordít a felkészülésére, amely egyaránt tartalmaz vízi és száraz edzéseket, nem beszélve a mentális önfejlesztésről és megfelelő étrendről. Az izmai hatékonyságát és erejét növeli a tesztedzéssel, és mentálisan is felkészül arra, hogy a nagy pillanatban felhalmozott tudását megfelelően tudja hasznosítani. Hasonlóan egy profi e-sport csapat heti minimum ötven órát tölt edzéssel, ami nagyrészt játékról szól, viszont tudatosan csiszolják készségeiket és stratégiáikat. Tornáikon, akárcsak más sportokban, az eredményt az határozza meg, hogy ki mennyire tud fókuszálni stresszhelyzetben, egy csapat mennyire

Fotó: Szlávik Orsolya

tud összedolgozni terhelés alatt, és képesek-e megtalálni az ellenfél stratégiáinak gyengéjét. Kimutatások szerint egy e-sportoló mentális stabilitása üti az olimpiikonok szintjét, hiszen a versenyeken a legjobb formát kell hozniuk, így egyre nagyobb lépésekkel menetel az ötkarika felé, míg más sportok évtizedek óta nem érték el ezt a fajta elismerést.

A számítógépes játékoknak van még egy hatalmas előnye, amellyel a többiek nem rendelkeznek, és 2020-ban hatalmas luftot adott nekik, ez pedig az, hogy virtuális. Online vásárolhatók, letölthetők, telepíthetők, és semmit nem kell érte tenni csak bekapcsolni a laptopunkat (és persze megadni a kártyaadatainkat). Persze a profik számára már nem elegendő a közeli bevásárlóközpont informatikai részlegének polcáról leemelt középkategóriás gép, viszont mindenki elkezd valahol, és egyesek a drágább felszerelésbe fognak befektetni, míg mások az ebből legyártott tartalmakat és közvetítéseket fogják fogyasztani. Míg az előző évtizedben, csak CD-k és DVD-k segítségével adtuk át egymásnak telepítőfájlokat, ma már a Steam és hasonló platformok végtelen mennyiségű lehetőséget kínálnak, hogy mindenki megtalálja a számára tökéletes játékot, a szélessávú internet pedig lehetővé teszi, hogy ezt az élményt megosszuk barátainkkal vagy teljesen idegenekkel a világ másik feléről. A képernyő csodás világokat tár elénk, finom kidolgozásokban, amelynek csak a képernyőnk megjelenítési kapacitása szab határt. Katonák lehetünk, tankokat, kamionokat vezethetünk, elindíthatjuk saját gazdaságunkat, és következmények nélkül lophatunk, csalhatunk vagy akár ölhetünk. Az online tér az egyre komolyabb játékokkal a lehetőségek nagyfelbontású 3D hatású kapuját nyitotta meg az emberek számára, és a legtöbben be is lépnek rajta.

2020 új szintre emelte ezt, a már eddig is felfelé ívelő iparágat, és a COVID-19 jelentősen növelte a forgalmazók bevételeit. A

Szerencsejáték Zrt., mint előtte a világon már sok cég, felismerte, hogy mekkora követőtáborral rendelkeznek a versenyszerű videójátékok, és a COVID miatt visszaesett forgalom felgyorsította az intézkedéseket az e-sport-fogadások üzembe helyezésének irányában. A többjátékos online csatateres játékok (MOBA) közül elérhető a főként számítógépes League of Legends és Dota 2, míg a mobiljátékok közül az Arena of Valor és King of Glory. A belső nézetű lövöldözős játékok közt szerepel az örök klasszikus Counter Strike: Global Offensive (CS:GO), a Rainbow Six Siege, a Call of Duty és az Overwatch, valós idejű stratégiai játékként pedig a Starcraft. A kínálatban szerepel továbbá kártyajátékként a Hearthstone, és a külön nem kategorizált Rocket League. Persze a szimulációs játékok sem maradnak ki a sorból, így bátran megtehetjük tétjeinket a FIFA20, NBA2K és az NHL2K, hiszen itt még az sem lehetetlen, hogy Messi átigazoljon a Barca-ból a Manchester Cityhez.

A fogadás folyamata ugyanúgy zajlik az e-spotokra, mint a hagyományos játékokra a Tipmix földi és Tipmixpro online felületen keresztül. Az új termék bevezetése felülmúlta a vártakat, nemcsak hozzájárult a szeptemberi rekordhoz, ami az egyik legnagyobb árbevételük a 2013-as online portáljuk indulása óta, hanem pár hét alatt az összsportfogadás hét százalékát adta ki. Nem minden fogadható eseményhez biztosítanak a bukméker portálok közvetítést, így érdemes lehet a már ismert és követett csapataink irányába bizalmat szavazni.

A sport legismertebb és legnépszerűbb magyar csapatai a Team Plague, LvL Up Esport, WiLD, Nice Gaming, One Piece eSport, RIFT Esports, Grim Ravens, Salamander Gaming, WSE, MGFE Spirit Esports. A LvL up egyre több számban indít csapatokat, mint a Heartstone, CS:GO, Rainbow Six Siege, Apex, PUBG, míg a Nice Gaming 2005 óta szakmabeli.

Nem légből kapott ötlet

Amióta autók és repülőgépek egyaránt léteznek, az emberiség nagy része arról ábrándozik, hogy egyszer sikerült repülésre is alkalmassá tenni az autókat. De vajon csak álom vagy nagyon is valódi a gondolat, hogy az utca szintje helyett a házak felett is közlekedhetünk?

BENDE BIANKA

Valójában sokkal közelebb járunk ahhoz, hogy repülő autókkal találkozassunk a hétköznapi életben, mint azt legtöbben gondolnánk. A Bosch szakértői szerint például már ma is rendelkezésre áll az ilyen járművek gyártásához szükséges technológiai tudás. Négy-öt év múlva pedig már jó eséllyel a hétköznapiak része lesz a repülő taxi néhány nagyvárosban. Az első ilyen jellegű, ma már mosolyfakasztó tervek még 1917-re nyúlnak vissza, akkor a Curtiss Autoplane épített egy repülő autós prototípust. Az alumíniumból készült jármű hátsó részében egy száz lóerős benzinmotor foglalt helyet,

amely képes volt a hátsó kerekeket, illetve a szintén hátul elhelyezett tolólégcsavart egyaránt forgatni. A meghök-

kentő külsejű szerkezet azonban semmiben sem volt jó igazán, közúton és levegőben egyaránt kényelmetlen volt a használata. Ezt követően, a harmincas, negyvenes években többen is próbáltak repülő autót készíteni, de a tömeges gyártásig egyik terv sem jutott el. Ezekről a gépekről is elmondhatjuk, hogy igazából semmire sem voltak alkalmasak cserébe sokba is kerültek. Az egyik ilyen az 1937-ben elkészült Waterman Arrowbile nevű furcsa kreatúra volt. Az 1946-ban elkészült Airphibian elődeinél már lényegesen fejlettebb jármű volt, de még ezt is inkább nevezhetjük guruló repülőgéppnek, mintsem repülő autónak. Ennél közelebb állt a koncepcióhoz az 1947-es ConvAirCar-116, ami a karosszériára csatlakoztatható sárkányszerkezettel tudott felemelkedni, ráadásul újításként a repüléshez és a közúti közlekedéshez két külön motort használtak. A ConvAirCar sztorinak egy próbaúti zuhanás vetett véget. Persze ezek a jópofa kísérletek még nagyon messze voltak attól, hogy az átlag sofőr számára is használható járművek lépjenek el az utakat és az eget, ugyanakkor ma már nagyon közel állunk ahhoz, hogy ez megvalósuljon, hiszen 2017-ben, Dubaiban már sikeres teszteket hajtott végre egy pilóta nélküli, önvezető jármű, majd ezt követően több repülő autó prototípussal is végeztek

sikeres repüléseket többek között az Egyesült Államokban és Németországban egyaránt. A kiélezett versenybe ezen a területen olyan neves vállalatok szálltak be, mint az Audi, a Volvo, az Airbus vagy a Boeing és a Bosch. A nagy versengést jelzi az is, hogy 2017 óta közel egymilliárd dollárnyi pénz áramlott erre a területre világszerte, a gyártók tehát komolyan gondolják, hogy repülő autókat építenek.

Mindezek mellett fontos hír, hogy Párizs 2021 júniusában megkezdte a repülő taxik tesztelését a 2024-es nyári olimpiai játékok előkészítéseként. Az üzemi tesztek jövő júniusban kezdődnek, és a Pontoise-Cormeilles-en-Vexin repülőtéren zajlanak majd. A bejelentést az Ile-de-France régió, a Groupe ADP repülőter-üzemeltető és a RATP tömegközlekedési vállalat közösen tette meg. Ők azok, akik együttműködtek a szolgáltatás párizsi bevezetésében. A Volocopter nevű német start-up által gyártott teljes elektromos repülőgépeket használják majd a kísérlethez. A drónszerű járművet VoloCity-nek nevezték el, és ez az első kereskedelmi forgalomba kapható légitaxi a világon. A VoloCity repülő taxi kilenc elektromos akkumulátorral rendelkezik, amelyek összesen 18 motort működtetnek. Egyelőre csekély, 35 kilométeres hatótávolsággal rendelkezik, végsebessége pedig 110 km/óra. Florian Reuter, a Volocopter vezérigazgatója elmondta az újságíróknak, ha ezek a tesztek a remélt módon mennek, akkor a prototípus készen áll a repülésekre a 2024. évi párizsi olimpián. Utána 2030-ig tesztelik majd a terméket. Ezt követően, ha teljesen biztonságosnak, és az utasok számára is megfelelőnek bizonyulnak, akkor nincs akadálya annak, hogy ezek a repülő taxik megjelenhessenek a piacon.

Reményt adó vegyület

A hír, hogy magyar tudósok nyilatkoztak a Journal of the American Chemical Society című, vezető kémiai folyóirat lapjain, már önmagában is nagy dolog. Ráadásul a világ kutatóit talán leginkább foglalkoztató témában, a rákkutatásban tudtak beszámolni ígéretes eredményekről.

BENDE BIANKA

A Természettudományi Kutatóközpont (TTK) munkatársai többek között olyan kutatásokat végeznek, melyeket kemoterápiás eljárásokban alkalmaznak. Kutatócsoportjuk nemrégiben előállított egy olyan vegyületet, amelynek célja a rákos sejtek minél pontosabb megcélzása. A pontosság azért kiemelten fontos, hogy a toxikus vegyületekből kevesebbet kelljen bejuttatni az emberekbe, így az egészséges sejtek ne szenvedjenek roncsolást, amíg az ominózus anyag eljut a rákos sejtekhez. Azzal, hogy az eljárásuk

során csupán a rákos területek közelében szabadítják fel a gyógyszereket, jelentősen csökkenthetőek a kezelések nem elhanyagolható mellékhatásai is. Az egyik, eddig már ismert módszer alapja az, hogy úgynevezett irányító egységekhez kapcsolják a toxikus vegyületeket, amelyek felismerik a rákos sejteket. Bár az eljárásban a toxikus vegyület és az irányító egység összekapcsolásakor a toxikus vegyület ideiglenesen elveszti a biológiai hatását azért, hogy megvédje az egészséges sejteket, a tumor környezetéhez érve újra visszanyeri azt, amikor leválik az irányító vegyületről. A (TTK) munkatársainak megoldása annyiban tér el ettől, hogy az irányító egységet valamivel előbb juttatják el a rákos sejtekhez, mint magát a toxikus szert. Ahhoz, hogy ez így történjen, egy olyan vegyületet fejlesztettek ki, amely képes a gyógyszerek hatását blokkolni, ugyanakkor szelektíven kapcsolódik az irányító egységhez. Mindeközben viszont extra tulajdonságra is szert tesz, mégpedig fényérzékennyé válik. A fényérzékenysége lényege az aktiválásnál kap kulcsszerepet. A hatóanyag kémiai kapcsolódása és fénnel való aktiválása kettős biztosíték arra, hogy az kizárólag a rákos sejtekre fejtse ki a hatását. A Bojtár Márton, Németh Krisztina, Domahidy Farkas, Knorr Gergely, Verkman András, Kállay Mihály és Kele Péter részvételével folyó kutatás publikációja az új fotókémiai elvet és működőképeségét egy olyan vegyülettel demonstrálja rákos sejteken, amely fluoreszcenssé változik, amikor szabaddá válik, így maga a folyamat fluoreszcens mikroszkópon keresztül is megfigyelhető. Noha az új vegyület gyógyászati való gyakorlati használatáig még hosszú és rögös az út, a most bemutatott eredmények alapot teremtenek a további kísérleteknek kutatásoknak, amelyek az orvosi felhasználás közvetlen előfutárai.

Mitől függ az, hogy egy ember számára milyen a jó könyv?

Aki olvas, az a társadalom szemében kulturálisan képzett, művelt egyén.

Csakhogyan mitévő legyen az ember, ha éppen nem tudja, milyen könyvet ragadjon a kezébe? Vajon mitől függ, hogy kinek milyen történetek tetszenek, vagy éppen ragadják meg?

BENDE BIANKA

Manapság az olvasás, az olvasottság döntés kérdése. Váltig hadakozhatunk az álláspont mellett, hogy a könyvek mesés világára nekünk nincs időnk, azonban, ha alaposabban megvizsgáljuk mindennapjaink perceit, rájöhetünk, hogy online térben töltött röpke rápillantások alattomos módon órákat képesek kitenni. Így jártam én is, mikor tavaly év elején személyes célomnak tűztem ki, hogy 10 könyvet elolvasok. A következő kérdés már csak az volt, hogy milyen köteteket válasszak, hogy a fogadalmam ne egy gyötrő súly legyen a vállamon, sokkal inkább egy szokás megalapozása a jövőre nézve. A vállalkás nem lehetetlen, büszkén jelenthetem, hogy a 14. könyvnek is a végére értem, és még legalább két műremek megjelenésére várok idén.

A megnyerő választás többtényezős. Ha valaki jobban ismeri magát, fejlett az önismerete, könnyebben tudja meghatározni, milyen történetek, témák érdeklik, így jó eséllyel ezek közül választva valamilyen szempontból számára izgalmas tartalomra bukkanhat. Nem árt azonban időről időre próbára tenni ízlésünket egy-egy ajánlás nyomán, legyen szó személyes vagy éppen online tanácsról, mert elképzelhető, hogy a korábbi elképzelés ellenére a sorok hatása mégis megragadó, a "tetszik" paletta tovább bővíthető.

Az olvasás project blog szerzője az alábbi

Fotó: Szlávik Orsolya

sarokköveket határozta meg számára fontosnak, az általa jó könyvnek tartott művek közös vonásaképp: nyelvezet, ehhez szorosan hozzákapsolódóan a fordítás, megélhető karakterek, érzéletes leírások és jó, sok esetben meghökkentő történet. Ennél bátrabb döntést hozott a Prológus blog szerzője, aki egy kvíz formájában mer ajánlatot tenni a vélhetően szimpatikus könyvre.

...az a jó könyv, ami megkönnyíti az idő múlását és nekünk szól...

Segítségünkre lehetnek a könyvesboltok sikerlistái, de tény, hogy a könyv, ami jó marketing miatt nagy eladásszámot képes produkálni, még nem biztos, hogy életünk olvasmányává válik. Viszont lehetséges, hogy egy eldugott antikvárium leghátsó polcán megbúvó kopott kis füzet, akár 180 fokot is képes fordítani életünk folyását.

Limpár Imre tanácsadó szakpszichológus az alábbi választ adta a felvetett kérdésre: "Általánosságban az emberről nehéz beszélni, mert nincs ilyen, hogy ember. Az életkorunk, a nemünk, a neveltetésünk, az értékrendünk, a világ-szemléletünk, számos egyéb attitűdünk mind-mind befolyásolja, hogy mi köt le bennünket. Azt szoktam mondani, a lélek igazságai merőben szubjektívek. S

emiat az egyénre jellemző elégedettség-portfólióra sok személyspecifikusság jellemző. Magyarán jómagam például szeretek verseket olvasni, de – időgazdálkodási szakértőként – kétszer is meggondolom, milyen nagyregénybe szeressek bele, mert nem biztos, hogy megéri, noha jó, és elégedettséget ad(na). Dönteni kell tudni ebben, szerintem ez kulcskomponens. Alexander Bródy

és Popper Péter jut eszembe. Hasonlót olvashatunk náluk. Bródy így fogalmazott: „magamnak írok, és azért írok, hogy megkönnyítsem az idő múlását”. Popper szerint pedig „az írás nem más, mint beszélgetés önmagunkkal”. Utánuk szabadon ez a válaszom a kérdésre: az a jó könyv, ami megkönnyíti az idő múlását és nekünk szól, vagyis a lelkünkkel találkozhatunk, s emellett beszélgethetünk is lelkünk apró szegletével, mert hatnak ránk az olvasott sorok egy-egy érzésben, egy-egy euforikus pillanatban, egy felismerésben, egy jól megkonstruált történetívben, egyszerűen valahogy jobban élünk általa. Vagy ahogy Heidegger megkülönböztette a létezést tudatosító és a létezést feledő állapotot. Utóbbiban

azon csodálkozunk el, milyenek a dolgok, előbbiben azonban azon, hogy egyáltalán vannak. S itt rögtön felsejlik, mi az igazi tartalom. Az egyszerű ponyvák csak hömpölyögtetnek minket a létezést feledő állapotban, az igazán nagy művek, nos, azok segítenek észhez térni, és a létezést tudatosító állapot felé löknek. Ezért óriásiak. Végezetül hadd osszak meg egy személyes sztorit. Két könyvön már túl vagyok, amit én írtam, de mindig felháborodom, amikor a médiában vagy egy-egy rendezvényen íróként akarnak felkonferálni. Erről szó sincs. Maradjunk a szerző címkénél. Ha Márai Sándor például író, márpedig az, akkor mi – legtöbbször – csak egyszerű fogalmazók vagyunk a létezésben, semmi többek. Ezt nem árt mindenkor szem előtt tartanunk. Az igazi titkot csak az írók tudják ebben, mi szerzők kevésbé.”

Bármilyen könyv mellett is teszed le a voksod, kedves Olvasó, gondold arra, hogy a fejezetről fejezetre nem csak egy történetbe merülsz alá, hanem fejlesztet a koncentrációs készséged, az empátiád, boldogabbá és kiegyensúlyozottabbá válik az életed a rendszeres flow élmény által. Egy dolgot azonban ne felejt el, ha mégsem megfelelő a kiválasztott műremek, ér abbahagyni! De erről következő lapszámunkban olvashatsz!

A Pulitzer-díj

A tehetségek sorában előkelő helyen képviseltetik magukat, akiket jó írói vénával áldott meg a sors. Na nem azért, mert ezeket a sorokat egy újságíró veti papírra, sokkal inkább azért, mert írni a modern kultúrákban mindenkit tanítanak kiskortól, így hamar megmutatkozhat a tehetség, ami aztán mesteri szintekig kiművelhető. Na de mit is nevezhetünk az írás egyik mesteri szintjének? Sorozatunk jelen részében a Pulitzer-díjról rántjuk le a leplet.

BENDE BIANKA

Joseph Pulitzer, eredeti nevén Politzer József 1847. április 10-én látta meg a napvilágot, nem máshol, mint kis hazánk dél-alföldi Makó településén. A 8 gyermekes család sarját katonai pálya felé húzta szíve, ám gyenge egészségügyi állapota és látása jelentős akadályokat görgöttetett elé az álom megvalósítása felé vezető úton. Végül külföldre szökve, 17 éves korában a hamburgi katonaságban kezdett el szolgálni, az amerikai polgárháború küzdelmeit nem sokáig, csupán egy éven át vívva. Utolsó zsoldját követően

hiába kereste volna kenyerét New Yorkban, képtelen volt elhelyezkedni. Három évnyi kitartó keresgélés után A Missouri állambeli St. Louisban telepedett le, ahol 1868-ban a német nyelvű Westliche Post című napilapnál állt munkába. A kiváló üzleti érzékkel megáldott író nem rekedt meg az írás szintjén, az évek előrehaladtával sorra vásárolta meg a nívósabbnál nívósabb napilapokat, "egyszemélyes forradalmárként" keze alatt született meg az amerikai sajtó egyik legjelentősebb újságja, a World. Így cáfolja meg a történelem önmaga a kifejezést, hogy messze van, mint Makó Jeruzsálemtől, hiszen Pulitzer nem, hogy a soknak hitt 2042 km-t tette meg élete során, sokkal inkább a 8162-t, mikor is végül 1911. október 29-én Charlestonban,

Időről időre egy-egy speciális téma vagy projekt kategóriákon kívül kerül pozitív méltatásra, elsőként 1930-ban, de akár így volt ez idén is, Ida B. Wells kiemelkedő és bátor tudósításai vitték a prímet az afroamerikai lincselések kapcsán. Azonban itthonról hiába ácsingózunk a méltán híres honfitársunkkal fémjelzett újságírói díj elnyerésére, sajnos a szabályzat csupán az amerikai napilapok és hetilapok újságíróinak enged odaítélést az egyesült államokbeli újságok vagy hírügynökségek által megjelentetett fényképekért, jelentésekért és cikkekért. Ha művészetek területen nézelődnénk, előbb bizony egy jól célzott házassággal vagy egy hosszabb tortúra árán az amerikai állampolgárság megszerzésével kerülhetünk be a pályázók nagy kalapjába. Az ítéletet nem más hozza, mint a Columbia Egyetem Újságírói Kara által igazgatott független bizottság, és az ítélet materiális formában nem más, mint egy arany emléklapok és 10 ezer dollár.

Azonban a születési helyünket adott-

Táncsics Mihály-díj

Még ha a magyar Pulitzer sorsa meglehetősen bizonytalannak is látszik, állami szinten is értéklik, ha valaki kiválóan forgatja a pennát. A korábbi 1959-es alapítású Rózsa Ferenc-díjat a rendszerváltással 1990-től Táncsics Mihály-díjjá keresztelték át, az újságírói szakma elismerésére. Az átadó ünnepséget minden év március 15-én, a magyar sajtó napján tartják és megítélése a mindenkori művelődési (kulturális) miniszter hatásköre szakmai szervezetek bevonásával. A jutalom ebben az esetben is érem és anyagi juttatás oklevéllel kiegészítve. Az idei év kiemeltjei Pécsi Krisztina újságíró a Magyar Katolikus Rádiótól, Szám Katalin újságíró a Képmás családi magazintól és Varga Attila, jelenleg a Szabad Föld újságírója voltak.

mára pedig a honlapjuk elérhetetlen. A teljesség igénye nélkül büszke tulajdonosa az emlékdíjnak Faludy György,

Fotó: Pesti Laura

Dél-Karolinában érte a halál. A Pulitzer-díjat először hat évvel a névadó halálát követően, végrendelete szerint ítéltek oda 1917. június 4-én, ekkor összesen 4 kategóriában hirdettek győztest kettőt újságírás témakörben, kettőt pedig a könyvek, dráma és zene világából választva. Napjainkra az elismerés kihirdetése jellemzően áprilisra datálódott át, idén újságírás témakörben 15 kategóriát határoztak meg kitüntetésre érdemes csoportoknak, míg a könyvek, dráma és zene témakörben 7 díj került megítélésre.

ságul véve nem kell egyből búslakodnunk, hiszen ahogy a híres zenebohócos mondta hajdanán, van másik! A rendszerváltást követően 1989-től az újságírói szakma magyar tehetségeit Joseph Pulitzer-emlékdíjjal jutalmazták a Joseph Pulitzer-emlékdíj Alapítvány jóvoltából. A magyar díj alapítója Fábray Pál new orleansi üzletember és a Magyar Hitelbank Rt., az elnevezéshez pedig a Pulitzer-örökösök hozzájárultak. Örömmel az örömben, hogy az online fellelhető források szerint az alapítvány már 4 éve is anyagi gondokkal küzdött,

Farkasházi Tivadar, Friderikusz Sándor, Kálmán Olga és Vujity Tvrtko. Ami pedig a tevékenység csoportokat illeti, 8 kategóriában érdekeltek a média alkotói, mégpedig: életmű, újságírói alkotóközösségek, szerkesztőségek, publicisztika, képi megjelenítés, cikk, cikksorozat, oknyomozó, tényfeltáró riport társadalmi-politikai eseményekről, jelenségekről, külpolitikai elemző újságírás, rádiós riporter, szerkesztői, műsorvezetői tevékenység és televíziós szerkesztői, műsorvezetői tevékenység.

Te megkóstolnád a hangya lárvákat vagy az érlelt cápahúst?

Kulináris élvezetek a világ körül

Indíthatjuk a napunkat egy finom angol reggelivel, vagy akár egy ropogós croissant-nal is, ebédelhetünk igazi olasz pizzát friss bazsalikommal, az estét pedig zárhatjuk egy pár sült kolbásszal és egy korsó hideg sörrel, akárcsak a németek. Ezek mind-mind olyan közismert ételek, amelyek ma már elválaszthatatlanul hozzáforrtak egy-egy nemzet nevéhez. Na, de mi a helyzet a kevésbé ismert fogásokkal? Nem mindegyik örvend ám töretlen népszerűségnek még a saját hazájában sem.

KISS ADRIENN,
KONDA NIKOLETT

Ha Skandinávia, akkor hal!

A surströmming egy tradicionális svéd étel: erjesztett, konzervált hering, amelyet előszeretettel fogyasztanak

Illusztráció: Fekete Péter

kenyérrel vagy főtt krumplival és hagymával, illetve egy korsó hideg sörrel vagy snapsszal kísérik. Bár a konzerv halaknak jellegzetes illata van, a surströmming a szagokra legkevésbé érzékenyek orrát is próbára teszi. A hering húzában található fehérjék lebontása a konzervdobozban is folytatódik a baktériumok által, amely során szén-dioxid termelődik, így a fémdoboz gyakran kidomborodik, sőt egyes esetekben a túlnyomás miatt fel is robbanhat! A különleges íz- és illat-élményt viszonylag borsos áron élvezhetjük: egy kis doboz konzerv ára több, mint tízezer forint.

Ha halról van szó, a norvégok fellelhetik a versenyt svéd szomszédjaikkal: hagyományos norvég karácsonyi étel a lutefisk, amely egy érett sajtszagú, kocsonyás állagú, fehér húsu, sózott, szárított hal, amely ráadásul néhány napig lúgban is ázik. A lúgoldat nyírfahamu felhasználásával készül, és ettől nyeri el a lutefisk az igazán különleges állagot és ízt. Ha ilyenkel kínálának norvég ismerőseink egy fényűző lakoma során, utolsó mentsvárunk lehet a hagyományos lepénykenyér, vagyis a lefse, mert leggyakrabban ezzel fogyasztják e különleges fogást. Az erősebb gyomrúaknak ha mindez nem lenne még elég, folytathatják a gasztronómiai utazást Izlandon, és kipróbálhatják a hákarl nevű ételkülönlegességet. Az orrfacsaró szagú, 4-5 hónapon keresztül érlelt cápahúshoz ajánlott kísérő a Brennivín,

az édesköménnyel, ánizzsal, illetve kakukkfűvel gazdagított helyi párlat. Nem túl bizalomgerjesztő ez sem? Arra azért biztosan jó, hogy elnyomja a hákarl utánoszthatatlan ízét!

Kalandok Szardínia szigetén és Skóciában

A casu marzu elsőre úgy hangzik, mint egy finom sajt, amivel megkoronázhatunk egy olasz pizzát, de a juhtejből készülő, rendkívül puha sajtkülönlegességben légytetőket is találhatunk, azok ugyanis a meleg, nedves helyen történő tárolás során beleköltöznek a casu marze-be. Egyesek szerint friss kenyérrel és testes vörösborral valódi élvezet e szardíniai sajt fogyasztása, de ha ez mégsem tűnik elég vonzónak a kedves Olvasó számára, folytathatja velünk a képzeletbeli gasztronómiai utazást Skóciába...

Következő ajánlatunk a haggis, vagyis a töltött birkagyomor, amely valamilyen emlékeztet a hurkára, ugyanis ledarált belsőségeket tartalmaz, amit zabliszttal és fűszerekkel kevernek, és répából, valamint burgonyából készült pürével (clapshottal) szolgálnak fel, ezüsttálcan.

Európán kívül

A kaviár, vagyis a tisztított és sózott halikra mindenki által ismert orosz ételkülönlegesség, de azt már kevesebben tudják, hogy Mexikóban is létezik egy hasonló étel, az escamoles. A magas fehérjetartalmú, édeskés ízű

A legdrágább ételkülönlegességek

Ha elég mélyen a pénztárcánkba nyúlunk, olyan fogásokat is megkóstolhatunk, mint a kínai fecskefészek leves. Bár a csészénkénti 25 ezer forintos ár elég borsos, ez a leves valóban rászolgál a különleges jelzőre, ugyanis a szalangána fecske nyálával összetapasztott fészkeből készül, amelyet csirkehúslevesben főznek meg zöldségekkel. Madárürüléket a gourmet fogás nem tartalmaz, és a fészkek is elég speciális: főként algák és apró halak alkotják. Ázsia ezen kívül is tartogat meglepetéseket: az Ayam Cemani indonéziai tyúkfaj a mágikus erővel bíró húskételek szerelmeseinek ajánlott specialitás, ugyanis az állat húsa is fekete, nem csak a tolla. Lám, lám, a fibromelanózis nevű génmutáció mennyire meg tudja emelni egy szárnyas kilónkénti árát...

Ha pedig Ázsia, akkor Japánban is érdemes lehet elmerülni a gasztronómiában: innen származik többek között a japán vörösfenyőn termő matsutake gomba (foltostönkű gyűrűspereszke), amelynek magas árát az indokolja, hogy fonalféreg invázió miatt az említett fenyőfaj rendkívüli mértékben pusztult az utóbbi időkben. A wagyu marha húsból készülő steak is a szigetország egyik különlegessége: a kiváló húsmínőség alapja a genetika és a japán tenyésztési szokások. Városi legendák szerint ezek a marhák masszázst is élvezhetnek, rizsborral permetezik őket, és sörrel itatják... nos, az ilyen úri bánásmód már indokolja a magas árat. (Fel a kezekkel, ki szeretne a wagyu marhák helyében lenni?)

hangyalárvákat először az őslakosok fogyasztották, akiket a száraz évszak élelmiszerhiánya kényszerített rá, hogy egy ilyen nem mindennapi fehérjeforrást is magukhoz vegyenek. Az escamolest vajjal, tojással és különböző fűszerekkel együtt sütik, majd tortillában, citromszelettel tálalják. Talán még extrémebb étel a balut, vagyis a főtt kacsambrío, amelyet forró homokban tárolva tartanak frissen, és amit főként Vietnámban és a Fülöp-szigeteken fogyasztanak, mint „street food”.

Egy efféle különleges gasztronómiai utazást, akár csak egy vacsorát, desszerttel zárunk: megkóstolhatjuk az akutaq-ot, vagyis az eszkimók jégkrémét. Friss hó, bogyós gyümölcsök (például áfonya) szükséges hozzá... és hogy az a plusz csavar is meglegyen, ki ne hagyjuk az állati eredetű zsiradékot, ami lehet fóka vagy jávorszarvas zsír is!

MŰHELY

Felelős kiadó:
Budapesti Műszaki és
Gazdaságtudományi Egyetem

Felelős szerkesztő:
Szili Ákos
Varga Ferenc

Főszerkesztő: Szabó Zsolt

Rovatvezetők:
Kovács Zsófia
BME körkép, bmekorkep@muhely.com
Publicisztika, publicisztika@muhely.com

Kókai Bálint
Kapun kívül, kapunkkívül@muhely.com,

Kulcsár Dorottya
Közélet, kozelet@muhely.com

Balogh Kata Boglárka
Sport, sport@muhely.com

Benda Bianka
Magazin, magazin@muhely.com
Technika, technika@muhely.com)

Képszerkesztő:
Szlávik Orsolya

Tördelőszerkesztő:
Fejes Bence

Az újság készítésében résztvettek:
Vérszi Blanka

Szerkesztőség:
1111 Bp., Műgyetem rkp. 3.
K. alagsor 80/a.
E-mail: info@muhely.com,

Hirdetésszervezés:
E-mail: info@muhely.com

Nyomtatás:
Mediaworks Hungary Zrt., Nyomda
Címe: 6729 Szeged, Szabadkai út 20.
Felelős vezető:
Szabady Balázs

Az újság megjelenik kéthetente
6500 példányban.

Ingyenes.

HU ISSN 1589-6668

Lapunkat rendszeresen szemlézi a megújult

www.observer.hu

NYEREMÉNYJÁTÉK

A helyes megfejtést beküldők között egy páros jegyet sorsolunk ki a Szkéné színház egy előadására. A megfejtéseket a muhelymegfejtes@gmail.com e-mail címre várjuk **november 2-ig**. Előző számunk nyertese: **Pölcz Márton**.

😊	Római ezer	Direktor	Alul	Yard	Egyéni vállalkozó	Tóparti élőhely	Bagdad a fővárosa	Megszoktat	Ömlik	Gléda	Tan-könyv	Szén jele	Irány-jelző	😊
1.														K
😊	General Electric			Erőd körül van								Fél tank!		
	2.			Urán								...Reding (tök alsó)		
Esküvő fontos résztvevője					Híres rally						Hozzám			
					Fahrenheit						Tova			
Ama dolgot				Ered a forrás						Állatot ellát				
				Készít angolul						Videojáték típus				
Széleim rúg!		Méter			Siemens		Parkoló		Szerszám-gép					Tisza folyója
		Oszlop			Átmérő		Ötórai ital		Zalai település					
Ragad						Láb része					Liter		Sec.	
						Sugár					Kenő-anyag		Mely dolgot	
Régi képző, -etik párja					Tolózár							E napon		
					Hegedű tartója							Zorro		
Babos étel						Névelő		Newton		Deréköv				
						Citrom nedve		Rom része!		Tél elő!				
Zulu		Oxigén		Disznó lakhelye			Otilia becézve					Állóvíz		
		Nahát!		Alpha			Kén					Tempo		
😊	J												?	😊

november 2., 19.00

Amit akartok (Vízkereszt)

Az Amit akartok (Vízkereszt) az utolsó komikus darab a Shakespeare-művek sorában, sűrítőmánya mindazon vígjátéki eszközöknek és fordulatoknak, amit a szerző korábbi munkáiban tökélyre fejlesztett. Nem csoda, hogy kevés Shakespeare-drámának van ennyi magyar fordítása – ezúttal Nádasdy Ádám formahű, nyelvezetében a mai közönséghez közelítő fordításában hallhatja a közönség –, hiszen a sokszínű, lírai hangvételű szöveg zeneisége és árnyaltsága révén a rendezői-értelmezési lehetőségek végtelen sorát nyitja meg. Testvérdarabjával, az Ahogy tetszikkel szemben, amely elsősorban a képzelet erejére épít, itt a szerző az arisztokrata karakterek finom, emelkedett

Fotó: Komka Péter

világát vaskos mellékszálakkal ellenpontozza, így a szövevényes szerelmi drámák mellett egy komplexebb társadalomkép is kirajzolódhat előttünk. Az Amit akartok világában Illíria népe

álmos-derűs egyhangúságban él. Erre a helyre csak megérkezni lehet, elhagyni soha. Az van, ami a tengeren innen van. Ezt kell szeretni. És itt mindenki szeret(ne) valakit. És mindenki azt

szeretné, akit nem lehet. A hajótörést szenvedett Viola a finom lelkű Orsino herceget, Orsino a gyászba öltözött Olívia grófnőt, Olívia a fiúnak öltözött Violát akarja. Szerelmesek és cselszövők kergetik egymást utcákon, kertek alatt, a zenétől átítatott illír éjszakában. Az élet derűs. Az illír elit jól elvan. A részegesek részegeskednek, az udvari bolond énekel, az udvarmester rendet tart, az udvarhölgy mesterkedik. Szól a zene.

A november 2-i előadásunk után DumaPart lesz, melynek témája a Titkos én, ahol azoknak a kérdéseknek járunk utána, melyek az alkotókat is izgatták. A programon való részvételhez regisztráció nem szükséges, és az sem baj, ha nem aznap este láttad az előadást!

www.szkene.hu • 1111 Bp. Műgyetem rkp. 3. K épület 2. emelet

GONDOLATOK

Ebben a rovatunkban prózákat, verseket, egyéb irodalmi műveket, valamint szociográfiákat közlünk. Várjuk e tárgyban írásaitkat a publicisztika@muhely.com e-mail címre, Gondolat jeligével.

ír-

Tamás, vagy, ahogy mostanában hívatni szereti magát, Thomas, egy iroda hatalmas üvegablaka előtt áll. Éppen könyvet ír. Azaz felügyeli, amint a busásan megfizetett kreatív igazgató kitalálja helyette az életét. Néha azért természetesen beleszól. Elmesél egy aranyos, semmitmondó történetet a gyermekkoráról. Bár ez soha nem kerül bele a memoárba, azonban megihletti a meseíró. A kötet a tanulás fontosságára hívja majd fel a figyelmet. Lejegyzi, egy ártatlan, mit sem sejtő, magyar kisfiú ábrándozásait, akiből Amerika egyik legnagyobb bankára lett. *„Minden az általános iskolában kezdődött. Már ott is éreztem, nekem sokra kell vinnem, hiszen semmim sincs. Ha valamit akarok, egyedül kell elérnem.”* Tamás elfelejti megemlíteni, hogy egy sikeres sportolónő és egy Budapest melletti település polgármesterének egyetlen gyermekeként látta meg a napvilágot. Sohasem kellett nélkülöznie. *„Sokszor nem kaphattam meg azt, amire igazán vágytam. Olyan volt, mintha megfosztanának az álmaidtól. A szüleim persze próbálkoztak, de van, hogy az erőnkön felüli teljesítés is kevés.”* Hirtelen eszébe jut egy történet egy nyaralásról Portugáliában, de a meseíró kihúzatja vele. Thomas nem sértődik meg. Nem ért az íráshoz, ám mivel nem olyan régen megvásárolt egy kiadót, úgy gondolja, ideje megjelentetnie az első könyvét, amivel reményei szerint fiatalok ezreit tudja majd motiválni. *„Hamar felismertem, hogy csak akkor lehetek sikeres, ha tanulok. Középiskolában szereztem az első négyesemet, addig csak ötöseim voltak. (Magyarországon az ötös a legjobb jegy, míg az egyes a legrosszabb.)”* Valóban jó tanuló volt. Sporttagozatra járt, mert a foci mindig is jobban érdekelte a mateknál, viszont egy sajnálatos sérülés miatt fel kellett vele hagynia. Csalódásként élte meg, azonban a sport iránti szenvedélye nem múlt el. Ez után a beszélgetés után is el fog menni egy meccsre valamelyik stadionba. Anyja úszónő volt, így azt a sportot is szereti nézni. *„Muszáj egy példát említenem, amiből*

láthatják, mennyire fontos az oktatás és a megfelelő felkészülés. Középiskolában volt egy osztálytársam, aki szótagolva is alig tudott olvasni. Nevetségesnek tartottuk, főleg azért, mert jogász akart lenni. A házi feladatait sosem készítette el, és azt hitte, hogy ha hangoztatja, mi lesz, ha nagy lesz, az azzá is fogja tenni. Természetesen nem vették fel az egyetemre. Sőt, az érettségin is megbukott. Azóta őt emlegetem a gyerekeimnek intő példaként. Ha valamit igazán szeretnének, azért tenniük kell.” A gyerekeit körülbelül négyhetente látja. Három is van neki, két különböző nőtől. Így nehéz a láthatás egyeztetése, de valóban odafigyel a nevelésükre. A legjobb magániskolákba, illetve óvodába járattja őket. Folyékonyan beszélnek három nyelven, és életük szerves részét képezi a sport és a zene. *„Mindez igaz a nőkre is. Azt gondolom, hogy egy nőnek ugyanolyan joga van tanulni, és műveltnek lenni, mint egy férfinak. Szerintem, ha egy nő okos, az kifejezetten szexi. A feleségemet is az egyetemen ismertem meg.”* Legalábbis az elsőt. Aztán jöttek a gyerekek, a szakma, az elismerések. Új kocsi, új ház, új feleség. Fiatalabb. Szerencsére a harmadik feleségének egyelőre emiatt nem kell aggódnia, mert nála jelenleg, szabadságvesztés nélkül, nincs fiatalabb. *„Mindig is erősségem volt a matematika. Ezért is választottam a bankszakmát. A számok egyértelműek. Nincs több jelentésük. 1 + 1, az minden esetben kettő. Ha a számok nyelvén beszélgetünk, mindig megértjük egymást.”* Nem hazudik. Valóban mindig megértette magát másokkal. És ehhez bizony a számoknak is köze volt. Letelt az idő. A kreatív igazgatónak azzal kell boldogulnia, amit eddig hallott. Thomas elégedetten sóhajt. Valóban van oka, mire büszkének lenni. Hamarosan megjelenő könyve óriási siker lesz. Bizonyos mondatai szállóigévé válnak a fiatalok körében. Miután megveszi ötödik toronyházát is, dedikáló körútra indul, ahol még több üzleti kapcsolatra tesz szert. Sok ezer rajongója lesz. Aki csak teheti, felnéz majd rá. Megbecsült tagjává válik az emberiségnek. *„Örülök, hogy a történetemen keresztül segíthetek másoknak. Hiszen nincs lehetetlen. De ne felejtünk el tanulni. A nélkül nem megy.”*

-ás

Tibor egy nagy üvegablak mellett ül, egy festékes hordón. Építőmunkásként dolgozik már húsz éve. Most éppen egy általános iskolát újítanak fel. A mai program, a csővezetékek kicserélése lesz. Az ásással nem készülnek el időben, ezért megcsúsznak a munkálatok. Az iskola kártérítést fog követelni tőlük. Tibor béréből is levonnak majd. A hordón nem pihen. A munkatársai még be sem értek, azonban ő minden reggel hét harminckor már készen áll az aznapi feladatokra. Tollal és egy füzettel a kezében leül valamelyik földszinti ablak elé, és meghallgatja az éppen aktuális órák valamelyikét. Szorgalmasan jegyzetel, már amennyire képes rá. Leginkább a magyarórák érdeklik. Sosem tudott igazán olvasni. Csak nyolc elemije van. *„Ma a szó-ta-go-lás-ról lesz szó. A sza-vak-nak nagy er-e-je van.”* Kiskorában arról álmodozott, hogy tanár lesz. Igen ám, de nem ment neki az iskola. Volt egy olyan érzése, hogy másnak látja a betűket, mint a többiek. Sosem tudja meg, hogy igaza volt. Diszlexiás, de ezt hivatalosan nem fogják nála kimutatni. Harmadikban elfogadta, amit az osztálytársai, a tanárai és a szülei egyöntetűen mondtak neki. *„A hü-lye ne-em is csú-nya szó. – ki-ál-tott fe-el a kis-lány.”* A matematikával és azokkal a tárgyakkal, amiket már az órán el lehetett sajátítani hallás után, nem volt problémája. Szeretett tanulni. Olyannyira, hogy sokszor a saját kárára korrepetált másokat számolásból vagy fizikából. Volt egy osztálytársa, akihez rendszeren járt délutánonként leckét adni. A fiú csak tizedikben került hozzájuk. Sokszor ott maradt vacsorára is, aminek nagyon örült, mert az anyja három műszakban dolgozott egy szövőgyárban, így gyakran nem jutott meleg étel az asztalra esténként. *„A gye-re-kek ke-gyet-le-nek. De min-den-nek o-ka van. – ma-gyaráz-ta a ta-nár az a-nyu-ká-nak.”* Végül a magyar kettes érettségiről két ponttal csúszott le. Nem igazán volt ideje keseregni az elveszett

egyetemi lehetőség miatt. Az apjától egyébként is megtanulta, hogy a jég hátán is meg lehet élni. Szerényen, de büszkén és boldogan. Beállt építőmunkásnak, mellette pedig kitanulta az asztalos szakmát, hogy egy kis mellékesre is szert tegessen. *„Ne ad-ják fe-el a-nyuka! – ví-gasz-tal-ta a szü-lő-ke-t a pe-da-gó-gus.”* Egy hónapig tett félre minden nap, hogy el tudja hívni későbbi feleségét egy emlékezetes első randira. A nő egyetemista volt, így Tibor biztosra vette, hogy semmi esélye. Szerencsére tévedett. Három gyermekük van. A matematika leckében a férfi segít nekik minden este. Nagy vágya, hogy hamarosan ő olvashassa fel az esti mesét a legkisebbnek. *„A-pu-ka ké-zen fog-ta a fi-át és ha-za-sé-tál-tak.”* Kényesen ügyel rá, nehogy arra az órára üljön be, amire a gyerekei is járnak. Tudja, hogy szégyellik őt. A többi apuka öltönyben, jól fésülten, aktatáskával jelenik meg a szülőikén. Általában ő is ki szokott öltözni, de ha munka után kell rohannia, akkor van, hogy kantáros nadrágban esik be egy-egy értekezletre. *„A csa-lád e-gyütt va-cso-rá-zott az-na-p es-te.”* Jó élete van. Épp ezen gondolkodik, amíg a tanárnő odabent a névsort olvassa. Hamarosan kicsengetnek és kezdődhet a munka. Szereti az állását. Tudja, szükség van arra, amit csinál. Mégis van hová fejlődnie. Ezért bármit megtenne. Kicsit sajnálja is, hogy hamarosan végeznek az iskolával, és megint csak esténként, mikor a gyerekei már alszanak, tud majd tanulni a tankönyveikből. Úgy érzi sokkal jobban halad így, hogy van, aki el is magyarázza, mire kell odafigyelnie. Még akkor is, ha a tanárok ferde szemmel néznek rá. Néha azért eljátszik a gondolattal, hogy ő áll a zöld tábla előtt, de már egyre ritkábban. Csengetnek. Feláll, nagyot sóhajt. Van is mihez erőt gyűjtenie. Egész nap ásni fog, majd délután kézen fogja a gyerekeit, hazaviszi őket, és leül velük leckét írni. Másnap pedig megveszi élete első könyvét. 450 oldal! Sok, ám mindenképpen el szeretné olvasni, mert az egyik volt osztálytársa írta. Éppen az a fiú, akit annyit korrepetált korábban.

BME COPY FÉNYMÁSOLÓ SZALON ÉS JEGYZETBOLT - „E” ÉPÜLET, FÖLDSZINT

FEKETE FEHÉR FÉNYMÁSOLÁS/NYOMTATÁS ÖNKISZOLGÁLÓBAN

A/4: 10 Ft/ oldal A/3: 20 Ft/ oldal

FEKETE FEHÉR FÉNYMÁSOLÁS/NYOMTATÁS PULTNÁL

A/4: 15 Ft/ oldal A/3: 30 Ft/ oldal

SZÍNES FÉNYMÁSOLÁS/NYOMTATÁS

A/4: 50 Ft/ oldal A/3: 100 Ft/ oldal

SPIRÁLOZÁS:

1-100 lap: 330 Ft
101-200 lap: 450 Ft
201-400 lap: 600 Ft
401- lap: 650 Ft

FÉM SPIRÁL:

1-45 lap: 400 Ft
46-65 lap: 450 Ft
66-95 lap: 500 Ft
96-120 lap: 550 Ft

DIPLOMAKÖTÉS:

3 sor aranyozott betűvel,
Fekete vagy Bordó borítóval

3 órás kötés: 2800 Ft
1 napos kötés: 2300 Ft
3 napos kötés: 2100 Ft
1 hetes kötés: 1700 Ft

EGYÉB SZOLGÁLTATÁSOK:

Szórólap, névjegykártya, kasírozás, grafikai tervezés,
Naptár készítés, Ajándéktárgyak

SCAN: 30 Ft/ oldal

KÖNYV SCAN: 70 Ft/ oldal

LAMINÁLÁS:

névjegy 30 Ft
A/6 50 Ft
A/5 80 Ft
A/4 120 Ft
A/3 210 Ft

PAPÍR ÁRAK: 120 gr.: 650 Ft/m²
140 gr.: 750 Ft/m²
180 gr.: 950 Ft/m²

FEKETE-FEHÉR TERVRAJZ NYOMTATÁS

Szabvány méretek árai

A0: 350 Ft A1: 230 Ft A2: 150 Ft

Szabványtól eltérő méretek árai

914mm	4 Ft/cm
841mm	3,5 Ft/cm
594mm	3 Ft/cm
420mm	2,5 Ft/cm
297mm	2 Ft/cm

NAGYFORMÁTUMÚ SZÍNES NYOMTATÁS

50% alatt

50% felett

A/2	350 Ft	500 Ft
A/1	600 Ft	950 Ft
A/0	1100 Ft	1900 Ft

Egyedi méret 1200 Ft/m² 2000 Ft/m²

RENDEZÉS:

Pólyás dosszié: 40 Ft
Szalagos írományfedél: 65 Ft
Lefűzős Dosszié: 80 Ft
Genotherm: 15 Ft

Elő- és hátlapok A/4: 60 Ft, A/3: 100 Ft

Boríték: A/4: 50 Ft

A/5: 40 Ft

LA/4: 20 Ft

Íratsín: 6 mm (50 lapig) / 50 Ft

10 mm (70 lapig) / 60 Ft

12 mm (120 lapig) / 70 Ft

Nyitvatartás:
H - Cs: 9 - 15 h
P: 9 - 14:30 h

A fenti árak az Áfa-t tartalmazzák

Felhívjuk figyelmüket, hogy hozott papírra nem áll módunkban nyomtatni!
Önkiszolgáló nyomtatás esetén a hibás oldalakat is felszámoljuk!

/BMEcopy

1111 Budapest, Egry József út 1. - „E” épület földszint

E-mail: bmeprinterkft@gmail.com

+36 -1-463-2309